

**A BKV Zrt. által az M3 metróvonal járműparkjának korszerűsítéssel
egybekötött felújítása tárgyban megvalósított projekt független
szakértői vizsgálata**

I. Jogi szakértői vizsgálati rész

**A BME VIKING Nonprofit Zrt. megbízásából készítette a
Francsics és Társai Ügyvédi Iroda**

Készült: Budapest, 2020.08.24.

Tartalomjegyzék

Előzmények	4
1. A közbeszerzési eljárás megindítását megelőző közbeszerzési-jogi környezet értékelése..	6
2. A közbeszerzési dokumentáció ellenőrzése	8
2.1. A lefolytatott közbeszerzési eljárás típusa, valamint az eljárást megindító felhívás (részvételi jelentkezés) tartalma	8
2.2. Kizáró okok és alkalmassági követelmények.....	11
2.3. Értékelési szempontok	12
2.4. Ajánlati biztosíték.....	15
2.5. A dokumentáció tartalma	17
2.6. A szerződéstervezet	17
2.7. Dokumentáció módosítása.....	18
2.8. Kiegészítő tájékoztatás kérések a részvételi szakaszban.....	18
2.9. Az ajánlati felhívás tartalma	20
2.10. Helyszíni bejárás biztosítása	22
2.11. Kiegészítő tájékoztatás kérések az ajánlattételi szakasz során	23
3. Az eljárás bírálata	26
3.1. Részvételi jelentkezések bontása	26
3.2. A részvételi jelentkezések bírálata	26
3.3. Ajánlatok bontása	32
3.4. Tárgyalások.....	33
3.5. Végleges közbeszerzési dokumentáció és végleges ajánlatok	35
4. Előzetes vitarendezés, iratbetekintések, és jogorvoslat.....	37
4.1. Előzetes vitarendezések a részvételi szakaszban.....	37
4.1.1. CAF S.A. és Skoda Transportation a.s. előzetes vitarendezési kérelmei (II. 009. és 011. sz. iratok)	37
4.1.2. Úton Keletre Nemzetközi Építőipari, Beruházó és Szállítmányozó Kft. előzetes vitarendezési kérelme (II. 017 sz. irat).....	38
4.1.3. Alstrom Transport SA. előzetes vitarendezési kérelme (II. 033 sz. irat).....	38
4.2. Iratbetekintések és előzetes vitarendezési kérelmek az ajánlattételi szakaszban.....	39
4.2.1. A részvételi jelentkezések elbírálásáról szóló összegezés megküldését követő iratbetekintési és előzetes vitarendezési kérelmek.....	39
4.3. Jogorvoslati eljárás.....	40

4.3.1.	A Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárás	40
4.3.2.	A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtti közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti per	44
5.	A szerződésmódosítások jogszerűségének a vizsgálata.....	46
5.1.	Az 1. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata	46
5.2.	A 2. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata	46
5.3.	A 3. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata	47
5.4.	A 4. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata	47
5.5.	A 5. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata	47
5.6.	Közbeszerzői szakértői vélemény összegzése.....	51
6.	A szerződés teljesítése során felmerült igények érvényesítésének vizsgálata	52

Előzmények

Az M3-as metróvonal Magyarország legnagyobb forgalmú tömegközlekedési járataként jelentős szerepet tölt be Budapest közösségi közlekedésében. Munkanapokon megközelítőleg félmillióan választják utazásukhoz, csúcsidőben 2-3 percenként, csúcsidőn kívül napközben és hétvégén 5 percenként, késő este pedig 10 percenként az év minden napján 24-30 darab hatkocsis 120 méteres, mintegy ezerfős kapacitással rendelkező szerelvény szállítja az utasokat. Az M3-as metróvonal, állomásai, műszaki berendezései és szerelvényei a több, mint három évtizedes, érdemi felújítás nélküli folyamatos működéskor alatt elhasználódtak, egyúttal elavulttá is váltak. Az elmúlt években elmaradt felújítások és a beszüktelt karbantartási lehetőségek miatt egyre több, késéssel és menetkimaradással járó meghibásodás történt, ezért a vonal és a szerelvények átfogó felújítása halaszthatatlanná vált. Az felújítással egybekötve a korszerűsítés is fontos célként került megfogalmazásra. (I.10. sz. Irat)

A Kormány a 1468/2014. (VIII.19.) Korm. határozatában rögzítette, hogy megvizsgálta a fővárosi M3 metróvonal felújításával kapcsolatos fővárosi javaslatokat, és úgy döntött, hogy a szerelvények felújítására vonatkozó terveket támogatja. Mérlegelte továbbá az infrastruktúra felújításához szükséges pénzügyi források biztosításának lehetőségeit, és támogatta a felújítás hitelből történő finanszírozását. A Kormány engedélyezte az infrastruktúra felújítását szolgáló hitelfelvételt is. (I.1. sz. Irat 1.sz. melléklet)

A Kormányhatározat kihirdetését követően a Fővárosi Közgyűlés a 1267/2014. (VIII.25.) határozatában rögzítette, hogy egyetért a Kormány 1468/2014. (VIII.19.) határozatában foglaltakkal és felkérte a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (a továbbiakban: Ajánlatkérő) az M3 metróvonal járműparkjának felújítására vonatkozó tender kiírására a Fővárosi Önkormányzattal és a BKK Zrt-vel folyamatos együttműködésben. (I.1. sz. Irat 2. sz. melléklet)

Az Ajánlatkérő 2014. október 2-ai ülésén hozott 397/2014. sz. határozata alapján elfogadásra került az, hogy a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 289/2011. (XII.22.) Korm. rendelet 5. §-a szerinti, hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos közbeszerzési eljárás lefolytatására kerül sor, tekintettel arra, hogy az Ajánlatkérő a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 6. § (1) bekezdés e) pontja alapján ajánlatkérőnek minősül. A közszolgáltatók közbeszerzéseik során a Kbt. szabályait a 289/2011. (XII.22.) Korm. rendeletben foglalt eltérésekkel kötelesek alkalmazni. (I.1. sz. Irat 3. sz. melléklet)

Az Ajánlatkérő 2014. október 2-ai ülésén hozott 398/2014. sz. határozata alapján került elfogadásra, hogy a TB-338/14. számú, Budapesti M3 metróvonal járműparkjának korszerűsítéssel egybekötött felújítása és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások és eszközök beszerzése tárgyú, indításra előkészített közbeszerzési eljárásról szóló előterjesztés tovább küldésre kerüljön a Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeleti Főosztálya részére. (I.1. sz. Irat 3. sz. melléklet) 2014. október 27. keltezéssel válaszlévlél érkezett az Ajánlatkérő előterjesztésre a Mi-

Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkárság részéről, miszerint a hazai forrásból megvalósuló közbeszerzések esetében a közbeszerzési központi ellenőrzéséről és engedélyezéséről szóló 46/2011. (III.25.) Korm. rendelet 1. §-a meghatározza a Korm. rendelet alanyi hatályát, amely az Ajánlatkérőre nem terjed ki. A 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I.28.) Korm. rendelet az uniós források felhasználásával lebonyolított közbeszerzések ellenőrzésére vonatkozik. Mivel a tárgyi közbeszerzési eljárásban nem kerül sor uniós forrás felhasználására, ezért nem vonatkozik rá a Korm. rendelet hatálya. A fentiek alapján a tárgyi közbeszerzési eljárás ellenőrzése nem tartozik a Miniszterelnökség feladatkörébe. (I.1. sz. Irat 6. sz. melléklet)

A fent ismertetett előzmények alapján a TB-338/14. számú, Budapesti M3 metróvonal járműparkjának korszerűsítéssel egybekötött felújítása és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások és eszközök beszerzése tárgyú közbeszerzési eljárás részvételi felhívása 2014. november 21. napján került feladásra. (II.001. sz. Irat)

1. A közbeszerzési eljárás megindítását megelőző közbeszerzési-jogi környezet értékelése

Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást részvételi felhívás feladásával indította meg 2014. november 21. napján, amelyet a hatályos közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) alapján tett közzé. A Kbt. mellett az Ajánlatkérő a végrehajtási rendeletek rendelkezéseit is figyelembe vette, mint a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 310/2011. (XII.23.) Korm. rendelet, továbbá a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 289/2011. (XII.22.) Korm. rendelet.

Az eljárás jogalapjának meghatározásakor, illetve az eljárás lefolytatása során Ajánlatkérő a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról 289/2011. (XII. 22.) Korm. rendelet szabályait is figyelembe vette.

Rögzítjük, hogy bár az Ajánlatkérő a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: új Kbt.) hatálybalépését megelőzően folytatta le a közbeszerzési eljárást, mégis az új Kbt. 197. § (1) bekezdése alapján 2015. december 24. napjától az új Kbt. 141. § rendelkezéseit is alkalmazni kellett a megkötött szerződésmódosításokra.

A Kbt. 22. § (1) bekezdése alapján *az ajánlatkérő köteles meghatározni a közbeszerzési eljárásai előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének felelősségi rendjét, a nevében eljáró, illet-ve az eljárásba bevont személyek, valamint szervezetek felelősségi körét és a közbeszerzési eljárásai dokumentálási rendjét, összhangban a vonatkozó jogszabályokkal. Ennek körében különösen meg kell határoznia az eljárás során hozott döntésekért felelős személyt, személyeket, vagy testületeket.* Az idézett rendelkezésnek megfelelően az Ajánlatkérőnek nemcsak a hatályos jogszabályokra tekintettel kell figyelemmel lennie, hanem arra is, hogy a belső szabályait tartalmazó Közbeszerzési Szabályzatra tekintettel legyen (I.9. sz. Irat). Megállapítható, hogy az Ajánlatkérő az eljárás dokumentálásának menete, az eljárásba bevont személyek meghatározása, valamint a döntéshozatal során a Beszerzési Szabályzatában foglaltaknak megfelelően járt el.

Az üzleti titokra vonatkozó rendelkezéseket a Kbt. 80. § (1) bekezdése szabályozza, amely alapján *az ajánlattevő és a részvételre jelentkező az ajánlatában, illetve a részvételi jelentkezésben, valamint a 69–70. § szerinti indokolásban elkülönített módon elhelyezett, üzleti titkot (ide értve a védett ismeretet is) [Ptk. 2:47. §] tartalmazó iratok nyilvánosságra hozatalát megtilthatja. Az üzleti titkot tartalmazó iratokat úgy kell elkészíteni, hogy azok az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. § (3) bekezdésére figyelemmel kizárólag olyan információkat tartalmazzanak, amelyek nyilvánosságra hozatala az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, továbbá ne tartalmazzanak a (2)–(3) bekezdés szerinti elemeket.* A Kbt. szabályozása túl általános volt, és nem szabályozta megfelelően a visszaélésszerű alkalmazását ezen szabálynak. Ez a probléma jelen közbeszerzési eljárásban is megjelent, mert a CAF S.A ajánlatában a referenciáit üzleti titoknak minősítette, így az a többi Ajánlattevő részére nem volt megismerhető.

Össességében megállapítható, hogy a közbeszerzési eljárás lefolytatásához megfelelő jogszabályi környezet állt Ajánlatkérő rendelkezésére.

2. A közbeszerzési dokumentáció ellenőrzése

2.1. A lefolytatott közbeszerzési eljárás típusa, valamint az eljárást megindító felhívás (részvételi jelentkezés) tartalma

Az Ajánlatkérő a Kbt. 89. § (1) bekezdése alapján hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást indított „Budapesti M3 metróvonal járműparkjának korszerűsítéssel egybekötött felújítása és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások és eszközök szállítása” elnevezéssel. A Kbt. 98. § (1) bekezdése alapján *a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás olyan, két szakaszból álló közbeszerzési eljárás, amelynek első, részvételi szakaszában az ajánlatkérő a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítésére való alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról dönt, míg az eljárás második, ajánlattételi szakaszában az alkalmasnak minősített és ajánlattételre felhívott részvételre jelentkezőkkel tárgyal a szerződés feltételeiről.*

A Kbt. 90. § (1) bekezdése alapján *a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás részvételi felhívással indul. A részvételi felhívásban fel kell tüntetni a tárgyalásos eljárás alkalmazásának jogcímét.* Az idézett rendelkezésnek megfelelően a részvételi felhívás 2014. november 21. napján került feladásra az Európai Unió Hivatalos Lapjába, amely 2014. november 22. napján jelent meg 2014/S 226-400102 azonosító számmal.

A 289/2011. (XII.22.) Korm. rendelet megállapítja azokat az eltérő szabályokat, amelyeket a közszolgáltató ajánlatkérőknek az általuk lefolytatott közbeszerzési eljárások során szükséges alkalmazni. Az 5. § (1) bekezdése kiemeli, hogy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárásban a részvételi határidőt a részvételi felhívás feladásának napjától számított legalább harminc napban kell meghatározni. Megállapítható, hogy a részvételi felhívás feladása és a részvételi határidő között legalább harminc nap rendelkezésre állt, így az Ajánlatkérő a 289/2011. (XII.22.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdésében foglalt szabályokat betartotta.

A 90. § (3) bekezdés alapján *az ajánlatkérő a részvételi felhívásban keretszámot határozhat meg arra vonatkozóan, hogy a részvételre jelentkezők közül az eljárás második szakaszában legfeljebb e keretszám felső határáig terjedő számú alkalmas, egyben érvényes jelentkezést benyújtó részvételre jelentkezőnek küld majd ajánlattételi felhívást. A keretszámnak legalább három Ajánlattevőt kell magában foglalnia, és biztosítania kell a valódi versenyt.* A rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy Ajánlatkérő a jelen közbeszerzési eljárásban a Kbt. 90. § (3) bekezdése szerinti keretszámot nem határozott meg.

A Kbt. 38. § (1) és (2) bekezdése alapján *a közbeszerzési eljárást megindító felhívás a közbeszerzési eljárás egyes fajtáira irányadó szabályok szerint ajánlati felhívás, részvételi felhívás, ajánlattételi felhívás vagy a XIV. Fejezet szerinti eljárás sajátos szabályait meghatározó külön jogszabályban foglalt közvetlen részvételi felhívás. Az ajánlati és részvételi felhívást az ajánlatkérő külön jogszabályban meghatározott minta szerinti hirdetmény útján köteles közzétenni.*

A Kbt. 38. § (3) bekezdése alapján a közbeszerzési eljárást megindító felhívás különösen az alábbi információkat tartalmazza:

- a) az ajánlatkérő nevét, címét, telefon- és telefonszámát (e-mail): Részvételi felhívás I.1) pontjában szerepel.
- b) a közbeszerzési eljárás fajtáját, tárgyalásos és gyorsított eljárás esetén annak indokolását: Részvételi felhívás IV.1.1) pontjában. Tekintettel arra, hogy az Ajánlatkérő közszolgáltatónak minősül, így a 289/2011. (XII.22.) Korm. rendelet alkalmazása során a tárgyalásos eljárást indokolás nélkül, szabadon választhatja a beszerzési igényei kielégítésére. *„Az Ajánlattevőkkel folytatott tárgyalások erősítik a versenyt, lehetővé teszik az ajánlatkérő számára, hogy a piac szereplőinek műszaki, pénzügyi vagy jogi javaslatait megfontolja és azokat a dokumentáció részévé téve a szakszerűség elvét jobban érvényre juttassa.”*¹
- c) a dokumentáció és a kiegészítő iratok vagy versenypárbeszéd esetében az ismertető rendelkezésre bocsátásának módját, határidejét, annak beszerzési helyét és pénzügyi feltételeit. Meghívásos, hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás és versenypárbeszéd esetén a dokumentációra, illetve ismertetőre vonatkozó adatokat az eljárást megindító felhívásnak csak akkor kell tartalmaznia, ha az ajánlatkérő a dokumentációt (ismertetőt) már a részvételi szakaszban rendelkezésre bocsátja, hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban pedig csak akkor, ha az ajánlatkérő dokumentációt készít és a dokumentációt az ajánlattételi felhívással egyidejűleg nem küldte meg: Részvételi felhívás IV.3.3) pontjában, valamint a VI.3) pont 2. alpontjában szerepel.
- d) a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét: Részvételi felhívás II.2.1) pontjában szerepel.
- e) a szerződés meghatározását, amelynek megkötése érdekében a közbeszerzési eljárást lefolytatják: Részvételi felhívás II.1.5) pontjában szerepel.
- f) a szerződés időtartamát vagy a teljesítés határidejét: Részvételi felhívás II.3) pontjában szerepel.
- g) a teljesítés helyét: Részvételi felhívás II.1.2) pontjában szerepel.
- h) az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételeit vagy a vonatkozó jogszabályokra hivatkozást: Részvételi felhívás III.1.2) pontjában szerepel.
- i) annak meghatározását, hogy az ajánlattevő tehet-e többváltozatú (alternatív) ajánlatot, valamint a részajánlattétel lehetőségét vagy annak kizárását: Részvételi felhívás II.1.8), valamint a II.1.9) pontjában szerepel.
- j) az ajánlatok értékelési szempontját [71. § (2) bekezdés], az összességében legelőnyösebb ajánlat értékelési szempontja esetén a 71. § (3) bekezdése szerinti adatokat a 71. § (5) bekezdésére figyelemmel: Részvételi felhívás IV.2.1) pontjában szerepel.
- k) a kizáró okokat és a megkövetelt igazolási módokat: Részvételi felhívás III.2.1) pontjában szerepel.
- l) az alkalmassági követelményeket, az alkalmasság megítéléséhez szükséges adatokat és a megkövetelt igazolási módot: Részvételi felhívás III.2.2) pontjában, valamint III.2.3) pontjában szerepel.

¹ Patay Géza (Szerk.): A közbeszerzési joga, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2006. 853. oldal

m) az ajánlattételi határidőt vagy részvételi felhívás esetén a részvételi határidőt: Részvételi felhívás IV.3.4) pontjában szerepel.

n) az ajánlat vagy részvételi jelentkezés benyújtásának címét: Részvételi felhívás I.1) pontjában szerepel.

o) az ajánlattétel vagy részvételi jelentkezés nyelvét (nyelveit), annak feltüntetését, hogy a magyar nyelven kívül más nyelven is benyújtható-e az ajánlat vagy részvételi jelentkezés: Részvételi felhívás IV.3.5) pontjában szerepel.

p) az ajánlat(ok) felbontásának helyét, idejét és az ajánlatok felbontásán jelenlétre jogosultakat; részvételi felhívás esetén a részvételi jelentkezések felbontásának helyét, idejét: Részvételi felhívás VI.3) pont 23. alpontjában szerepel.

q) az ajánlati kötöttség minimális időtartamát, a részvételi felhívás kivételével: A Kbt. szabályainak megfelelően a részvételi felhívás nem tartalmaz ajánlati kötöttséget.

r) részvételi felhívás esetén az ajánlattételi felhívás megküldésének tervezett napját: Részvételi felhívás VI.3) pont 6. alpontjában szerepel.

s) az ajánlati biztosíték előírására, valamint a szerződésben megkövetelt biztosítékokra vonatkozó információt: Részvételi felhívás VI.3) pont 25. alpontjában szerepel.

t) az Európai Unióból származó forrásból támogatott közbeszerzés esetén az érintett projektre (programra) vonatkozó adatokat: Részvételi felhívás VI.2) pontjában szerepel.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás minimum tartalmára vonatkozó, Kbt.-ben foglalt előírásoknak eleget téve járt el az eljárás előkészítése során.

2.2. Kizáró okok és alkalmassági követelmények

Fontos kiemelni a Kbt. 89. § (1) bekezdésével összhangban, hogy a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás első, részvételi szakaszában az Ajánlatkérő a Részvételre Jelentkezőknek a szerződés teljesítésére való alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról dönt, így Ajánlatkérő a részvételi felhívás III.2.1) pontjában meghatározta a Részvételre Jelentkező személyes helyzetére vonatkozó adatokat (kizáró okok), a III.2.2) pontjában a gazdasági és pénzügyi alkalmassági követelményeket, a III.2.3) pontjában pedig a műszaki, illetve szakmai alkalmassági követelményeket.

A fenti rendelkezésnek eleget téve Ajánlatkérő meghatározta azokat a kizáró okokat, amelyek alkalmazását a Kbt. kötelezően előírja, azaz a Kbt. 56. § (1) bekezdés a)-k) pontjaiban, valamint a Kbt. 56. § (2) bekezdésben rögzített kizáró okokat.

A Kbt. 55. § (1) bekezdése alapján *a közbeszerzési eljárásban csak olyan gazdasági szereplő tehet ajánlatot, amely megfelel az ajánlatkérő által támasztott*

a) szakmai tapasztalatra és képzettségre,

b) műszaki és technikai feltételekre,

c) minőségbiztosítási vagy környezetgazdálkodási szabványokra,

d) gazdasági és pénzügyi helyzetre

vonatkozó minimális követelményeknek (alkalmassági követelmények) és nem áll kizáró ok [56–57. §] hatálya alatt. Az ajánlatkérő köteles az eljárásban legalább egy az a)–c) pontok (műszaki, illetve szakmai alkalmasság), valamint legalább egy a d) pont (pénzügyi és gazdasági alkalmasság) szerinti körülményre vonatkozó alkalmassági követelményt előírni.

A fenti rendelkezéseknek eleget téve Ajánlatkérő a részvételi felhívás III.2.2) pont G.1. alpontjában előírta, hogy alkalmatlan a Részvételre Jelentkező (közös Részvételre Jelentkező), ha az eljárást megindító felhívás feladását megelőző három üzleti évre vonatkozó, saját vagy jogelődje számviteli jogszabályok szerinti beszámolója alapján a mérleg szerinti eredménye bármely évben negatív, továbbá a III.2.2) pont G.2. alpontjában alkalmatlan a Részvételre Jelentkező (közös Részvételre Jelentkező) ha az eljárást megindító felhívás feladását megelőző három üzleti évre vonatkozóan a közbeszerzés tárgyából származó (vasúti motorkocsi felújítási és/vagy korszerűsítési szolgáltatások nyújtása) – általános forgalmi adó nélkül számított - árbevétele nem éri el legalább a 25 000 000 000 HUF-ot. A közbeszerzési eljárás lefolytatásának időszakában hatályos joggyakorlatnak az idézett előírás maradéktalanul megfelel.

A Kbt. 55. § (1) bekezdés a-c) pontjában megkövetelt műszaki, illetve szakmai alkalmassági követelményként Ajánlatkérő a részvételi felhívás III.2.3) pont M.1. alpontjában előírta, hogy alkalmasnak akkor minősül a szerződés teljesítésére a Részvételre Jelentkező (közös Részvételre Jelentkező), ha a felhívás feladását megelőző 6 év során rendelkezik mindösszesen legalább 200 darab személyszállító vasúti motorkocsi felújítását és/vagy korszerűsítését magába foglaló, szerződésnek megfelelően teljesített olyan referenciákkal, amelyekben a bemutatott referenciamunkák tartalma megfelel az alábbiakban részletezett követelményeknek, és

amelyekben a bemutatott teljesítésekért kapott ellenszolgáltatás - általános forgalmi adó nélkül számított - összértéke (azaz a bemutatott referenciák összértéke) elérte mindösszesen legalább a 40 milliárd forintot. A Kbt. 55. § (3) bekezdése alapján *az ajánlatkérőnek az alkalmassági követelmények meghatározását a közbeszerzés tárgyára kell korlátoznia, és azokat – a közbeszerzési becsült értékére is tekintettel – legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírni.* Ajánlatkérő a részvételi jelentkezés II.2.1) pontjában részletezte a közbeszerzés mennyiségét, miszerint a korszerűsítéssel egybekötött felújítás 222 db motorkocsira terjed ki. Előadjuk továbbá, hogy a referenciakövetelmények tekintetében bemutatni kért munkarészek (pl. a jármű teljes újrakábelezése; a levegős rendszer újraépítése; a vontatómotorok javítása vagy cseréje stb.) is egyértelműen és beazonosíthatóan szerepelnek a részvételi jelentkezés II.2.1) pontjában, így megállapítható, hogy Ajánlatkérő az alkalmassági követelmény meghatározását a közbeszerzés tárgyára korlátozta. Tekintettel arra, hogy a referencia mennyisége nem éri el a közbeszerzés mennyiségét, továbbá a referencia tárgya is a közbeszerzés tárgyával összhangban került meghatározásra, így az Ajánlatkérő a Kbt. 55. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét a jogszabály előírásai alapján teljesítette.

Hangsúlyozandó, hogy Ajánlatkérő az alkalmassági követelmények előírása kapcsán idézett rendelkezésnek maradéktalanul eleget tett, ugyanis a részvételi felhívásban legalább egy műszaki, illetve szakmai alkalmassági követelményt, továbbá legalább egy pénzügyi, gazdasági alkalmassági követelményt állapított meg. Ezen kívül az Ajánlatkérő a kötelező kizáró okok előírásáról is rendelkezett.

2.3. Értékelési szempontok

A Kbt. 71. § (1) bekezdése alapján *az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban köteles meghatározni az ajánlatok értékelési szempontját*, mely követelménynek a részvételi felhívás IV.2.1) pontjában eleget tett. A Kbt. rendelkezései szerint az értékelési szempont lehet a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás vagy az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása. Abban az esetben, *ha az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlatot kívánja kiválasztani, köteles meghatározni*

- a) az összességében legelőnyösebb ajánlat megítélésére szolgáló részszerzőpontokat;*
- b) részszerzőpontként az azok súlyát meghatározó – a részszerzőpont tényleges jelentőségével arányban álló – szorzószámokat (a továbbiakban: súlyszám);*
- c) az ajánlatok részszerzőpontok szerinti tartalmi elemeinek értékelése során adható pontszám alsó és felső határát, amely minden részszerzőpont esetében azonos;*
- d) azt a módszert (módszereket), amellyel megadja a ponthatárok [c) pont] közötti pontszámot.²*

Az Ajánlatkérő a részvételi felhívás IV.2.1) pontjában foglalt információkon kívül a VI.3) pont 26. alpontjában részletezte ajánlatok részszerzőpontok szerinti tartalmi elemeinek érté-

² Kbt. 71. § (3) bekezdés

kelése során adható pontszám alsó és felső határát, amely 1 és 100 között osztható ki, valamint azokat a módszereket, amelyekkel megadja a ponthatárok közötti pontszámot. Ajánlatkérő előírta továbbá, hogy a módszerek részletes ismertetésére majd az ajánlattételi dokumentációban fog sor kerülni, tekintettel arra, hogy a részvételi jelentkezésben ajánlatot benyújtani nem lehet.

Fontos megjegyezni, hogy az Ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárása előkészítése során a legalaposabban kell felmérnie, meghatározni, és rögzítenie a beszerzési igényét, mert kizárólag ennek eredményeképpen kerülhet olyan helyzetbe, hogy a közbeszerzési eljárása eredményeként valóban olyan ajánlattevővel kössön szerződést, amelynek szolgáltatása a legkedvezőbb a számára, és ily módon a közpénzek felhasználása ténylegesen is a Kbt-ben rögzített elveknek megfelelően történjen. A joggyakorlat és a jogszabályi rendelkezések alapján az Ajánlatkérő egyik eszköze arra, hogy az elvégzendő szolgáltatás a kedvező ár mellett minőségi szempontból is kifogástalan legyen, ha az értékelés során az összességében legelőnyösebb ajánlat kerül kiválasztásra. Megállapítható, hogy a tárgyi eljárás Ajánlatkérője az összességében legelőnyösebb ajánlat értékelési szempont kiválasztásával a Kbt-ben foglalt szabályoknak megfelelt.

Az egyes értékelési szempontokhoz tartozó súlysúlyszámok meghatározása körében arra kell figyelemmel lennie az Ajánlatkérőnek, hogy azok a beszerzés tárgyának lényeges körülményeit és a lényeges szerződéses feltételeket fejezzék ki, továbbá arra, hogy azok valóban a szempontnak az Ajánlatkérő számára való fontosságát fejezzék ki, az értékelési szempont tényleges jelentőségével arányban kell állniuk. Fontos azonban rögzíteni, hogy *a közbeszerzés egyedi jellemzői alapján ítélt meg, hogy az egyes értékelési szempontok vonatkozásában milyen súlysúlyszám indokolt a Kbt. alapelveivel és az egyes szempontok tényleges jelentőségével összhangban.*³

A jelen közbeszerzési eljárás dokumentációjából megállapítható, hogy az Ajánlatkérő az értékelési szempontok körében megadta az egyes szempontokhoz tartozó súlysúlyszámokat is, így az ajánlati ár szempont 60-as, a teljesítési határidő szempont 19-es, a meghosszabbított garantált élettartam szempont 15-ös, a felújított szerelvény vontatási energiafogyasztása szempont 5-ös, a vontatómotor alapkonstrukciója szempont 1-es súlysúlyszámot kapott.

Álláspontunk szerint az Ajánlatkérő előírásai a Kbt. rendelkezéseinek megfeleltek, így jogszervek voltak, azonban az alábbi célszerűség problémákat találtuk az értékelési szempontokkal kapcsolatosan:

- az ár mellett a teljesítési határidő lett a második legfontosabb értékelési szempont 19-es súlysúlyszámmal;
- egy olyan beszerzés esetében, ami 20-30 évre meghatározza a metró közlekedést, ott valóban a második legfontosabb értékelési szempont az, hogy az előírt 39 hónaphoz képest mennyivel hamarabb teljesít a szállító?
- a vontatómotor alapkonstrukciója értékelési szempont mindösszesen 1-es súlysúlyszámot kapott, így a többi súlysúlyszámmal szemben jelentéktelenné vált;

³ Patay Géza (Szerk.): A közbeszerzési joga, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2006. 449. old.

- a vontatómotor alapkonstrukciója értékelési szempont esetében az értékelési szempont tényleges jelentőségével arányban állt-e ez a súlysám?
Felmerül annak a lehetősége, hogy a közbeszerzési dokumentációban meghatározott értékelési szempontrendszer nem szolgálta teljes egészében azt, hogy a legjobb műszaki tartalom megajánlására kényszerítse az ajánlattevőket (amit a későbbi szerződésmódosítások is alátámasztanak).

2.4. Ajánlati biztosíték

A részvételi felhívás VI.3) pont 25. alpontjában Ajánlatkérő az ajánlattételt 20.000.000,- Ft ajánlati biztosíték fizetéséhez kötötte, amelyet az eljárás ajánlati szakaszában az ajánlati kööttséget eredményező végleges ajánlat benyújtásáig kell az Ajánlattevőknek az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani. Az ajánlati biztosíték rendelkezésre bocsátását igazoló dokumentumot az ajánlattal együtt szükséges benyújtani. Ajánlatkérő rögzítette továbbá, hogy az ajánlati biztosíték részletes előírásait az ajánlattételi szakaszban kiküldésre kerülő ajánlati dokumentáció fogja tartalmazni.

A fenti előírásokkal ajánlatkérő célja egyértelműen az, hogy az Ajánlattevők betartsák az ajánlati kööttségből fakadó kötelezettségeiket, így biztosítva azt, hogy az ajánlatkérő a szerződés megkötésekor ne maradjon a szerződést megkötni kívánó fél nélkül.⁴ A Kbt. rendelkezései alapján kizárólag ajánlati szakaszban írható elő ajánlati biztosíték, így a kétszakaszos eljárások részvételi szakaszában a megkövetelése fogalmilag kizárt, ugyanis ebben az esetben ajánlati kööttség nem keletkezik, hiszen nem kerül ajánlat benyújtásra. Másrészt, a Kbt. 38. § (3) bekezdés s) pontja alapján már a részvételi felhívásban szükséges az Ajánlatkérőnek rendelkeznie arról, hogy kíván-e majd az ajánlattételi szakaszban ajánlati biztosítékot kérni az Ajánlattevőktől.

Figyelemmel arra, hogy a 2014/S 226-400102 azonosító számú részvételi felhívás VI.3) pont 25. alpontja kifejezetten rendelkezik az ajánlati biztosíték későbbi rendelkezésre bocsátásáról, valamint annak a konkrét összegéről, így az Ajánlatkérő a Kbt. szabályainak megfelelően járt el.

Az ajánlati biztosíték megkövetelése mellett ugyanakkor „az ajánlati felhívásban az ajánlatkérőnek meg kell határoznia a megkövetelt ajánlati biztosíték összegét is. Az ajánlati biztosíték mértéke természetesen az esélyegyenlőség alapvető követelményéből fakadóan nem állapítható meg oly módon, hogy az Ajánlattevők indokolatlan és hátrányos megkülönböztetést okozza. Annak érdekében, hogy az ajánlatkérők az ajánlati biztosíték összegét ne határozhassák meg – az Ajánlattevők esélyegyenlőségét sértő módon – túlzott mértékben, a (3) bekezdés előírja, hogy a biztosíték mértékének kiszámításakor azt kell szem előtt tartani, mekkora költség keletkezne az ajánlatkérőnél, ha az Ajánlattevő visszavonná az ajánlatát vagy nyertessége ellenére nem kötne szerződést.”⁵

Megállapítható, hogy mind a részvételi felhívásban, mind az ajánlattételi felhívásban az Ajánlatkérő rögzítette az ajánlati biztosíték mértékét, amelyet 20.000.000,- Ft-ban határozott meg. A joggyakorlat és a Kbt. alapvető alapján az ajánlati biztosíték mértéke nem lehet túlzó, amely követelménynek az Ajánlatkérő is eleget tett. A jelen közbeszerzési eljárás eredményeképpen megkötött szerződés értéke nettó 219 199 524,- EUR, amelyhez képest a 20.000.000,- Ft-os biztosíték nem tekinthető aránytalanul magas, túlzó összegnek, hiszen az a megkötött

⁴ Patay Géza (Szerk.): A közbeszerzési joga, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2006. 226. oldal

⁵ Patay Géza (Szerk.): A közbeszerzési joga, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2006. 228. oldal

szerződés értékének még a 0,03 %-át sem éri el. Egyértelműen kijelenthető, hogy az Ajánlatkérő az ajánlati biztosíték előírása során az esélyegyenlőséget és a verseny tisztaságát sem előtt tartva, a jogszabályi előírásoknak megfelelően járt el.

2.5. A dokumentáció tartalma

Ajánlatkérő a megfelelő részvételi jelentkezések összeállítása érdekében dokumentációt állított össze, amely a műszaki leírást tartalmazta. A Kbt. 48. § (2) bekezdése alapján *a műszaki leírás azoknak a műszaki előírásoknak az összessége, amelyet különösen az ajánlattételhez szükséges dokumentáció tartalmaz, és amelyek meghatározzák a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya olyan módon írható le, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek.* Ajánlatkérő az idézett rendelkezésnek megfelelt, ugyanis a műszaki leírásban ismertette Ajánlatkérő a részvételi felhívás tárgyát képező beszerzés rövid leírását, valamint azt, hogy a megadott műszaki adatok és információk tájékoztató jellegűek és azok az ajánlati szakaszban pontosításra és részletezésre fognak kerülni. A műszaki leírásban Ajánlatkérő – összhangban a részvételi felhívás II.2.1) pontjában foglalt adatokkal – rögzítette a közbeszerzés mennyiségi adatait; a korszerűsítéssel egybekötött felújítás Ajánlattevő által végzendő részfeladatait; a felújítás és a korszerűsítés főbb műszaki tartalmát; továbbá a kapcsolódó eszközszállításokra vonatkozó információkat. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján látható továbbá, hogy az Ajánlatkérő a felújításra, korszerűsítésre kerülő járművek főbb műszaki adatairól külön, képekkel és táblázatokkal, valamint jellegrajzokkal ellátott műszaki leírást bocsátott az érdeklődő gazdasági szereplők rendelkezésére. (II.002. sz. Irat)

A Kbt. 49. § (2) bekezdésével összhangban amennyiben a dokumentációt már a részvételi szakaszban rendelkezésre bocsátják, a közbeszerzési eljárás részvételi szakaszára vonatkozóan is tartalmazhat tájékoztatást. Tekintettel arra, hogy az Ajánlatkérő a részvételi felhívás mellékleteként részletes dokumentációt adott meg, így a Kbt. 49. § (2) bekezdésének megfelelően a részvételi felhívást kiegészítő dokumentáció tartalmazta a részvételi jelentkezés elkészítésével kapcsolatban az Részvételre Jelentkezők részére szükséges információkról szóló tájékoztatást, valamint az ajánlat részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzékét. Szerepeltek továbbá a dokumentációban ajánlott igazolás- és nyilatkozatminták is.

A részvételi felhívás VI.3) pont 2. alpontjában az Ajánlatkérő kikötötte azt is, hogy a kiegészítő iratokat a Kbt. 52. § (2) bekezdése alapján bármely érdekelt gazdasági szereplő térítésmentesen átveheti. A Kbt. 49. § (6) bekezdése szerint a Kiegészítő iratokat részvételi jelentkezésenként legalább egy Részvételre Jelentkezőnek, vagy a részvételi jelentkezésben megnevezett alvállalkozónak át kell vennie.

2.6. A szerződéstervezet

Ajánlatkérő a közbeszerzés eredményeképpen vállalkozási szerződést kívánt kötni, amelyet a közbeszerzés tárgyához kapcsolódóan részletesen specifikált. A szerződés 10.2.1. pontja alapján *a Vállalkozó köteles az első Prototípus Szerelvényt legkésőbb a Szerződés hatálybalépését követő 265. napon tesztfutásra alkalmas állapotban leszállítani a Megrendelő telephelyére a 4.5 pont szerint. Ennek elmulasztása esetén Vállalkozó 1.500.000.000.- Ft, azaz egymilliárd ötszázmillió forint egyösszegű késedelmi kötbér fizetésére köteles. A kötbér mértéke a késedelem minden további napjára naponta 1.000.000.- Ft, azaz egymillió forint. Az ebben a*

pontban rögzített mérték kiemelkedően magasnak tekinthető. A kötbérekre vonatkozó szabályokat a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) tartalmazza. A Ptk. nem tartalmaz konkrét előírást a kötbér mértékére vonatkozóan, de a 6:188. § alapján *a túlzott mértékű kötbér összegét a kötelezett kérelmére a bíróság mérsékelheti*. A hazai jogalkalmazásban a 30 %-os kötbérmérték még jogszerűnek tekinthető, emiatt elképzelhető, hogy a szerződés 10.2.1. pontjában meghatározott kötbér túlzó mértékű.

2.7. Dokumentáció módosítása

Ajánlatkérő 2014. november 26. napján „Kiegészítő tájékoztatás #1” tárgyú dokumentum megküldésével tájékoztatta az érdeklődő gazdasági szereplőket, hogy a Kbt. 42. § (3) bekezdése alapján a dokumentációt pontosította. (II.003. sz. Irat)

A Kbt. 42. § (3) bekezdése alapján az ajánlati felhívás, valamint a dokumentáció módosítása esetén az ajánlattételi határidőt meg kell hosszabbítani. Az új határidőt úgy kell meghatározni, hogy minden esetben megfelelő időtartam, de legalább a módosító hirdetmény feladásának napjától e törvény által előírt minimális ajánlattételi határidő fele rendelkezésre álljon az ajánlat benyújtására. Ha ez a megfelelő időtartam az eredeti ajánlattételi határidő alapján is rendelkezésre áll, akkor az eredeti határidőt nem kell meghosszabbítani. Amennyiben kizárólag a dokumentáció módosul és az ajánlattételi határidőt nem kell meghosszabbítani, a (2) bekezdéstől eltérően nem kell hirdetményt közzétenni, elegendő a módosításról, vagy a módosított dokumentáció rendelkezésre bocsátásáról közvetlenül tájékoztatni azokat a gazdasági szereplőket, akik a dokumentációt átvették.

Figyelemmel arra, hogy a tájékoztatásban részletezett pontosítás/módosítás kizárólag a dokumentációt érintette, így a részvételi felhívásban meghatározott részvételi határidőt az Ajánlatkérő nem hosszabbította meg, a módosításról, valamint a módosított dokumentáció rendelkezésre bocsátásáról közvetlenül tájékoztatta a gazdasági szereplőket, akik a dokumentációt átvették. Megállapítható, hogy a dokumentáció pontosítása során az Ajánlatkérő a Kbt. szabályait maradéktalanul betartva járt el.

2.8. Kiegészítő tájékoztatás kérések a részvételi szakaszban

A Kbt. 45. § (1) bekezdése alapján bármely gazdasági szereplő, aki az adott közbeszerzési eljárásban részvételre jelentkező vagy ajánlattevő lehet – a megfelelő ajánlattétel vagy részvételi jelentkezés érdekében – az eljárást megindító felhívásban, több szakaszból álló eljárás esetén az ajánlattételi felhívásban, valamint a dokumentációban (ismertetőben) foglaltakkal kapcsolatban írásban kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlatkérőtől vagy az általa meghatározott szervezettől.

A részvételi felhívás és a mellékletét képező dokumentáció tartalmával kapcsolatban az érdeklődő gazdasági szereplők részéről a következő kiegészítő tájékoztatás kérések érkeztek: a Hyundai Corporation Kijev Iroda részéről 2014. december 1. napján (II.005 sz. Irat), a Metro-wagonmash Nyrt. részéről 2014. december 2. és 4. napján (II.006. és 007. sz. Irat).

A feltett kérdéseket az Ajánlatkérő 2014. december 11. napján „2. Kiegészítő tájékoztatás” tárgyú dokumentum kiküldésével válaszolta meg (II.008. sz. Irat).

A Kbt. 45. § (2) bekezdése alapján a kiegészítő tájékoztatást a kérés beérkezését követően ésszerű határidőn belül, de a közbeszerzési eljárások részvételi szakaszában a részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb négy nappal kell megadni. Tekintettel arra, hogy az Ajánlatkérő a 2. sz. kiegészítő tájékoztatást 2014. december 11. napján küldte ki az érdeklődő gazdasági szereplők részére, amely az Európai Unió Hivatalos Lapjában megjelent 2014/S 226-400102 azonosító számú részvételi jelentkezésben meghatározott részvételi határidőt (2014. december 23.) megelőző negyedik napon túl esik, így a hatályos jogszabályok alapján a részvételi határidőt az Ajánlatkérőnek nem kellett meghosszabbítania, következésképpen Ajánlatkérő a Kbt. 45. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek is eleget tett.

A Kbt. 45. § (5) bekezdése alapján a kiegészítő tájékoztatást úgy kell megadni, hogy az ne sértse a gazdasági szereplők esélyegyenlőségét. A tájékoztatás teljes tartalmát hozzáférhetővé kell tenni, illetve meg kell küldeni valamennyi gazdasági szereplő részére, amely érdeklődését az eljárás iránt az ajánlatkérőnél jelezte, a több szakaszból álló eljárások ajánlattételi szakaszában és a nem hirdetményel induló közbeszerzési eljárás esetében pedig valamennyi ajánlattételre vagy részvételre közvetlenül felhívott gazdasági szereplő részére. A kiegészítő tájékoztatás megadása során az ajánlatkérő nem jelöli meg, hogy a kérdést melyik gazdasági szereplő tette fel, valamint nyílt eljárásban arra sem tartalmazhat információt a tájékoztatás, hogy azt az ajánlatkérő mely gazdasági szereplőknek küldte még meg.

Megállapítható, hogy az Ajánlatkérő az idézett rendelkezéseknek megfelelően járt el, ugyanis a kiegészítő tájékoztatást az esélyegyenlőséget szem előtt tartva úgy adta meg, hogy nem jelölte meg, hogy a konkrét kérdést melyik gazdasági szereplő tette fel és azt sem, hogy a tájékoztatást mely további gazdasági szereplőknek küldte meg.

2014. december 15. napján újabb kiegészítő tájékoztatás kérés érkezett, ezúttal a Skoda Transportation A.S. érdeklődő gazdasági szereplő részéről (II.011. sz. Irat), 2014. december 16. napján pedig a RC-HU MO MM-MMF (II.012. sz. Irat), valamint a S.C. Reloc S.A. (II.013. sz. Irat) részéről érkezett kérdés.

A feltett kérdéseket a szakmai egyeztetéseket követően az Ajánlatkérő 2014. december 19. napján válaszolta meg „3. kiegészítő tájékoztatás” tárgyú dokumentum kiküldésével (II.016. sz. Irat). Tekintettel arra, hogy a 3. sz. kiegészítő tájékoztatás keretében megadott válasz a Kbt. 45. § (2) bekezdés szerinti határidőn belül történt, továbbá a dokumentációt sem módosította, így az Ajánlatkérő a részvételre jelentkezés határidejét nem volt köteles meghosszabbítani.

2014. december 22. napján az Ajánlatkérő a „4. Kiegészítő tájékoztatás” tárgyú dokumentum megküldésével tájékoztatta az érdeklődő gazdasági szereplőket, hogy az eljárásban a Kbt. 45. § (3) bekezdésében meghatározott határidőn túl kérdés érkezett (II.018. sz. Irat). Tekintettel arra, hogy a kérdés megválaszolása a megfelelő részvételre jelentkezéshez szükséges, az Ajánlatkérő a részvételi határidőt meghosszabbította a Kbt. 45. § (3) bekezdése alapján, amely 2014. december 23. napjáról 2014. december 30. napjára módosult. A Kbt. 45. § (3) bekezdése

szerint, ha a kiegészítő tájékoztatás iránt kérelmet a (2) bekezdésben foglalt válaszadási határidőt megelőző negyedik, [...] a kiegészítő tájékoztatást az ajánlatkérőnek nem kötelező megadnia, de megadhatja, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a későn érkezett kérdés megválaszolása a megfelelő ajánlattételhez, illetve részvételre jelentkezéshez szükséges. Az ajánlatkérő – ha a válaszadáshoz és a válasz figyelembevételéhez nem áll megfelelő idő rendelkezésre – ilyenkor is élhet a (4) bekezdésben foglaltak szerint az ajánlattételi vagy részvételi határidő meghosszabbításának lehetőségével. A Kbt. 45. § (4) bekezdése alapján a hirdetményben közzétett határidő meghosszabbítására nem kell alkalmazni a 41. § (2)–(3) bekezdését, ha az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban előírta, hogy a dokumentáció (ismertető) vagy a részvételi jelentkezés elkészítéséhez rendelkezésre bocsátott kiegészítő iratok átvétele az eljárásban való részvétel feltétele. Azokat a gazdasági szereplőket, akik a határidő meghosszabbításakor még nem vettek át dokumentációt (kiegészítő iratokat), a dokumentáció (kiegészítő iratok) átadásával egyidejűleg kell erről a körülményről írásban tájékoztatni. Az Ajánlatkérő a részvételi felhívás VI.3) pont 2. alpontjában előírta, hogy a Kiegészítő iratokat részvételi jelentkezésenként legalább egy részvételre jelentkezőnek, vagy a részvételi jelentkezésben megnevezett elvállalkozónak át kell vennie. Figyelemmel arra, hogy az Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban kifejezetten előírta azt, hogy a részvételi jelentkezés megfelelő elkészítéséhez rendelkezésre bocsátott kiegészítő iratok átvétele az eljárásban való részvétel feltétele, így a Kbt. 45. § (3) bekezdése szerinti elkésett kiegészítő tájékoztatás kérés megválaszolása alkalmával az Ajánlatkérőnek nem kell alkalmaznia a Kbt. 41. § (2)–(3) bekezdését, tehát az eredetileg hirdetményben közzétett határidő módosítását nem kell hirdetményben közzétenni.

A fentieket összegezve látható, hogy az Ajánlatkérő a kiegészítő tájékoztatások nyújtása, valamint a dokumentáció módosítása során a Kbt. szabályainak megfelelően járt el.

2.9. Az ajánlati felhívás tartalma

Az eljárás első szakaszát követően került sor a második, az ajánlattételi szakasz megindítására. Az Ajánlatkérő az ajánlattételi felhívást 2015. február 27. napján közvetlenül küldte meg az érvényesnek minősített Részvételre Jelentkezők részére (II.042. sz. Irat).

A Kbt. 91. § (1) bekezdése alapján az ajánlattételi felhívásnak legalább a következőket kell tartalmaznia:

- a) az ajánlatkérő nevét és címét, telefon- és telefonszámát (e-mail): Ajánlattételi felhívás 1. pontjában szerepel.
- b) hivatkozást a közzétett részvételi felhívásra és közzétételének napját: Ajánlattételi felhívás 2. pontjában szerepel.
- c) a dokumentáció rendelkezésre bocsátásának módját, határidejét, annak beszerzési helyét és pénzügyi feltételeit, ha ezeket az információkat a részvételi felhívásban az ajánlatkérő nem adta meg és a dokumentációt az ajánlattételi felhívással egyidejűleg nem küldte meg: Ajánlattételi felhívás 7. pontjában szerepel.
- d) a részvételi felhívásban előírtakkal összhangban – ha szükséges – az ajánlathoz csatolandó azon igazolások, nyilatkozatok, dokumentumok meghatározását, amelyek igazolják, hogy az

ajánlattevő, illetve alvállalkozója és az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezet az ajánlattételi szakaszban sem tartozik a kizáró okok hatálya alá: Ajánlattételi felhívás 8. pontjában szerepel.

e) az ajánlattételi határidőt: Ajánlattételi felhívás 12. pontjában szerepel.

f) az ajánlat benyújtásának címét: Ajánlattételi felhívás 13. pontjában szerepel.

g) annak feltüntetését, hogy a magyar nyelven kívül más nyelven is benyújtható-e az ajánlat: Ajánlattételi felhívás 14. pontjában szerepel.

h) az ajánlatok felbontásának helyét, idejét: Ajánlattételi felhívás 15. pontjában szerepel.

i) az ajánlatok felbontásán jelenlétre jogosultakat: Ajánlattételi felhívás 15. pontjában szerepel.

j) az ajánlati kötöttség időtartamát: Ajánlattételi felhívás 4. pontjában szerepel.

k) az ajánlattételi felhívás megküldésének napját: Ajánlattételi felhívás 19. pontjában szerepel.

l) a tárgyalás lefolytatásának menetét és az ajánlatkérő által előírt alapvető szabályait: Ajánlattételi felhívás 16. pontjában szerepel.

m) az első tárgyalás időpontját: Ajánlattételi felhívás 16. pontjában szerepel.

A fenti felsorolás alapján látható, hogy a 2015. február 27. napján kiküldött ajánlattételi felhívás a Kbt-ben rögzített tartalmi követelményekre vonatkozó minimum előírásoknak maradéktalanul megfelelt.

A tárgyalásos eljárás ajánlattételi szakaszának célja, hogy az Ajánlatkérő és egy vagy több Ajánlattevő közötti tárgyalások útján, az Ajánlatkérő a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tevővel, és a legkedvezőbb feltételekkel köthessen szerződést. Az ajánlattételi felhívás 16. pontjában kerültek meghatározásra az egyes tárgyalási fordulók tematikája, helyszíne és időpontja.

Ajánlatkérő rögzítette, hogy a tárgyalások első körében valamennyi Ajánlattevő együttes részvételével egy nyitó fordulót tart, melyen ismertetésre kerül a tárgyalás fordulójának tervezett menete, ütemezése és az Ajánlattevők feltehetik a tárgyalási fordulók lebonyolításával kapcsolatos kérdéseiket is.

A tárgyalások második körében a műszaki, gazdasági, szerződéses feltételekről az Ajánlatkérő az egyes Ajánlattevőkkel külön-külön, az ajánlatok benyújtásának sorrendjében kíván tárgyalni. Ajánlatkérő ebben a körben ismerteti Ajánlattevővel az ajánlatával kapcsolatos megállapításait és tájékoztatást ad az ajánlatkérői elvárásokról, valamint az elvégzendő konkrét feladatokról. Ezt követően ajánlatkérő lehetőséget biztosít Ajánlattevő számára, hogy a tárgyalás megkezdését megelőző ajánlattételi határidőig benyújtott, nem kötelező érvényű ajánlatát bemutassa, kérdéseit feltegye, illetve észrevételeit, javaslatait megtegye.

A tárgyalások harmadik köre alkalmával a végleges feltételek meghatározása érdekében ajánlatkérő valamennyi Ajánlattevő együttes részvételével, egy napon kívánja a tárgyalást tartani, azzal, hogy ha egy napon nem sikerül valamennyi kérdést egyértelműen letisztázni, véglegesíteni úgy ajánlatkérő – az Ajánlattevőkkel egyeztetett – későbbi időpont(ok)ban folytatja a tárgyalást az Ajánlattevők egyidejű részvételével.

Az ajánlattételi felhívás 16. A tárgyalás lefolytatásának menete és az ajánlatkérő által előírt alapvető szabályai, továbbá az első tárgyalási forduló időpontja c. pontjában a jogszabályi feltételeknek megfelelően részletezte a három fordulós tárgyalás menetét és időpontjait. Ebben a tekintetben Ajánlatkérő nem csak megfelelt a Kbt-ben előírtaknak, hanem az első tárgyalás időpontján túlmenően meghatározta a további tárgyalások időpontját is (a második körét), amivel jelentős többlet információhoz juttatta az ajánlattételre felkért szereplőket. Tekintettel arra, hogy az érvényes Részvételre Jelentkezők nem magyarországi székhellyel rendelkező gazdasági szereplők, ezért a közzétett információk tovább segítették a megfelelő ajánlattételt és lehetőséget adtak a vállalkozások számára, hogy időben felkészüljenek a tárgyalások várható időpontjára.

Az ajánlattételi határidőt az ajánlattételi felhívásban 2015. március 27. 10:00 órában került megállapításra, amely a helyszíni bejárás időpontját is figyelembe véve megfelelő időtartamot biztosít a potenciális Ajánlattevők számára a közbeszerzési dokumentáció megismerésére továbbá szükség esetében kiegészítő tájékoztatás kérések megfogalmazására.

A Közbeszerzési Döntőbizottság D.121/10/2005. sz. határozatával összhangban megállapítható, hogy az Ajánlatkérő a jogszabályi rendelkezések betartásával járt el, ugyanis „tárgyalásos eljárás esetén a tárgyalás lefolytatása a Döntőbizottság álláspontja szerint kötelező, a tárgyalásos eljárás a törvényben meghatározott lényegét veszítené el akkor, ha az ajánlatkérő a tényleges tárgyalás lehetőségét megtagadná az Ajánlattevőktől.

A Kbt. 92. § (7) bekezdése alapján *az ajánlatkérőnek (...) egyértelműen előzetesen az Ajánlattevők tudomására kell hoznia, hogy mikor fogja a tárgyalásokat lezárni. A tárgyalások lezárásaként az ajánlatkérő (...) az Ajánlattevőket egy végleges ajánlat írásban és zártan történő beadására hívja fel.*

Az idézett jogszabályi rendelkezésnek megfelelően a végleges ajánlatok benyújtására, a műszaki, gazdasági, szerződéses feltételek véglegesítését követően, a tárgyalások lezárásaként hívja fel az Ajánlatkérő az Ajánlattevőket. A végleges ajánlatok benyújtását követően, az ajánlattételi határidő időpontjában Ajánlatkérő bontást tart. A Kbt. 62. § (3) bekezdése alapján *az ajánlatok felbontásakor ismertetni kell az Ajánlattevők nevét, címét (székhelyét, lakóhelyét), valamint azokat a főbb, számszerűsíthető adatokat, amelyek az értékelési szempont (részszempontok) alapján értékelésre kerülnek.* A 2015. április 8. napján keletkezett, 2015. április 13. napján megküldött bontási jegyzőkönyv alapján öt darab ajánlat érkezett az ajánlattételi határidőre, továbbá a jegyzőkönyv tartalmazza a Kbt. 62. § (3) bekezdés szerinti adatokat is (III.086. sz. Irat).

2.10. Helyszíni bejárás biztosítása

Az ajánlatkérő annak érdekében, hogy az eljárás iránt érdeklődő gazdasági szereplők alaposabban megismerhessék a megkötendő szerződés teljesítésének helyszínét, helyszíni bejárás lehetőséget biztosíthat. Ajánlatkérő a helyszíni bejárást az ajánlati felhívás 18. pontjában írta elő az érdeklődő gazdasági szereplők részére 2015. március 6-án 9:00 órai kezdettel. Rögzítette továbbá az Ajánlatkérő az ajánlati felhívásban azt is, hogy a helyszíni bejárás alatt az ajánlatkérő által tett nyilatkozatok joghatályos nyilatkozatnak nem minősülnek, ajánlatkérő

csupán rögzíti az Ajánlattevők által feltett kérdéseket. A helyszíni bejárást követően a helyszíni bejárás részt vevőknek lehetőségük van kérdéseiket írásban feltenni a kiegészítő tájékoztatásra vonatkozó szabályok szerint. A helyszíni bejárással kapcsolatban az Ajánlatkérő 2015. március 3. napján elektronikus levél formájában meghívó üzenetet küldött az Ajánlattevők részére, amelyben ismételten tájékoztatta őket a helyszíni bejárás pontos időpontjáról óra, perc pontossággal, valamint a találkozás konkrét helyéről (II.046. sz. Irat). Az üzenetben az Ajánlatkérő a megkérte az Ajánlattevőket, hogy a helyszíni bejárás történő részvételi szándékukat írásban jelezzék vissza, valamint kérte az előzetes tájékoztatásukat abban is, hogy előreláthatóan hány fővel kívánnak részt venni és azok közül ki tekinthető kapcsolattartó személynek. A Kbt. 2. § (6) bekezdésében foglalt alapelvvel összhangban az Ajánlatkérő felhívta az Ajánlattevők figyelmét arra, hogy a helyszíni bejárás nyelve a magyar és az Ajánlatkérő tolmácsot nem biztosít. Tájékoztatta az Ajánlatkérő az Ajánlattevőket arról is, hogy a Kbt. rendelkezéseinek megfelelően helyszíni bejárást követően van lehetőségük a helyszíni bejárás részt vevők a kérdéseiket írásban feltehetik az Ajánlatkérő részére a Kbt. kiegészítő tájékoztatásra vonatkozó szabályai szerint. A fentiek alapján látható, hogy az Ajánlatkérő a helyszíni bejárás szabályait a gazdasági szereplők esélyegyenlőségét szem előtt tartva alkalmazta, így a Kbt. 45. §-ában foglalt rendelkezéseknek eleget tett.

2.11. Kiegészítő tájékoztatás kérések az ajánlattételi szakasz során

A Kbt. rendelkezésinek megfelelően az eljárás ajánlattételi szakaszában is éltek az ajánlattételre felkért gazdasági szereplők a kiegészítő tájékoztatás kérés lehetőségével. Az Alstom Transport SA. 2015. március 3. napján tett fel kérdést az Ajánlatkérő részére a dokumentáció tartalmával kapcsolatban (II.047. sz. Irat), amelyet az Ajánlatkérő 2015. március 12. napján válaszolt meg „Kiegészítő tájékoztatás 1.” tárgyú dokumentummal (II.055. sz. Irat).

Az Alstom Transport S.A. 2015. március 3. napján fogalmazta meg kiegészítő tájékoztatás kérés formájában, hogy az ajánlattételi felhívásban is rögzítésre került Nemzeti Közlekedési Hatóság által kibocsátott UVH/VF/3308/2/2014 ügyiratszámom kiadott elvi előzetes típusengedély nem került kiadásra a közbeszerzési dokumentáció részeként. Ajánlatkérő az ajánlattételi szakasz 1. sz. kiegészítő tájékoztatásában részben a gazdasági szereplők rendelkezésére bocsátotta az elvi engedélyt, azonban előadta, hogy a közbeszerzési dokumentáció részét képező műszaki leírás az elvi előzetes típusengedélynél részletesebb információkat tartalmaz. A kiegészítő tájékoztatás nyújtása az új dokumentum bevonásával sem eredményezte a verseny tisztaságának sérelmét, tekintettel arra, hogy új, korábban nem ismert tartalmú dokumentumot nem biztosított az érvényes Részvételre Jelentkezők részére. A megküldésre került dokumentum tartalma jóval részletesebben került bemutatásra a közbeszerzési dokumentációban.

Ezt követően a Metrowagonmash Nyrt. 2015. március 12. és 17. napján (II.054. és 061. sz. Irat), az Alstom Transport SA. 2015. március 13. napján tett fel kérdéseket (II.060. sz. Irat), amelyeket az Ajánlatkérő 2015. március 20. napján válaszolt meg a „Kiegészítő tájékoztatás 2.” elnevezésű dokumentum megküldésével elektronikus levél formájában (II.068. sz. Irat). A

kiegészítő tájékoztatás megküldésével egyidejűleg az Ajánlatkérő tájékoztatta az Ajánlattevőket arról is, hogy az ajánlattételi határidő és a bontási időpontja módosul 2015. február 27. napjáról 2015. április 8. napjára. Továbbá a kiegészítő tájékoztatásban felhívta az Ajánlattevők figyelmét arra, hogy a kiegészítő tájékoztatás kérések esetében meddig van Ajánlatkérőnek válaszadási kötelezettsége, felhívva az Ajánlattevők figyelmét arra, hogy e határidőt követően a kiegészítő tájékoztatás kéréseket nem kell megválaszolni. Ajánlatkérő ezzel is jogszabályban foglalt kötelezettségein túlmenően segítette az Ajánlattevőket a megfelelő ajánlattételben és információ átadásban. Rögzíteni kívánjuk továbbá, hogy a 2. sz. kiegészítő tájékoztatás 24. válasza alapján az Ajánlatkérő újabb helyszíni bejárási lehetőséget biztosított, melynek időpontja 2015. március 25. 9:00 óra (II.071. sz. Irat).

A 2. sz. helyszíni bejárásról az Ajánlatkérő a Kbt. szabályainak megfelelően jegyzőkönyvet vett fel, amelyet öt napon belül küldött meg az Ajánlattevők részére (II.076. sz. Irat). A jegyzőkönyvben rögzítette az Ajánlatkérő, hogy bemutatta a 3057 pályaszámú közbenső kocsin kiviteltelt hajtáskorszerűsítést, valamint azt, hogy hozzájárul ahhoz, hogy a bemutatott járművekről és alkatrészekről az Ajánlattevők fényképfelvételeket készítsenek. Ajánlatkérő képviselője és az Ajánlattevők bejárásán megjelent képviselői megállapodtak, hogy az eljárással kapcsolatos ajánlattevői kérdéseket az ajánlattételi felhívásban meghatározott határidőig megküldik Ajánlatkérőnek.

A 3. és 4. sz. kiegészítő tájékoztatás rendelkezésre bocsátására egyaránt 2015. március 30. napján került sor (II.079. és II.080. sz. Irat), amelyekben az Ajánlatkérő a 2015. március 19. napján a Skoda Transportation A.S.-től érkezett kérdéseket (II.067. sz. Irat), valamint a 2015. március 26. napján az Alstom Transport S.A.-tól érkezett kérdéseket válaszolta meg (II.074. sz. Irat). Ajánlatkérő a 4. sz. kiegészítő tájékoztatás 57. kérdésre adott válaszával élt a Kbt. 45. § (7) bekezdésében foglalt lehetőséggel, miszerint *kiegészítő tájékoztatás nyújtható konzultáció formájában is. (...) A konzultációról jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a konzultáció napjától számított öt napon belül meg kell küldeni, vagy elektronikusan hozzáférhetővé kell tenni az (5) bekezdés szerinti gazdasági szereplőknek.*

Ajánlatkérő biztosította a konzultáció lehetőségét a kiegészítő tájékoztatásban foglalt dokumentum megtekintésére. A megtekintésre kijelölt dokumentum a Nemzeti Közlekedési Hatóság által jóváhagyott elvi előzetes típusengedély teljes terjedelmében. A kiegészítő tájékoztatás konzultációban történő megválaszolása, illetve a dokumentum teljes terjedelmének gazdasági szereplőnek történő biztosítása a megfelelő ajánlattétel biztosítása az Ajánlatkérő részéről, azzal együtt, hogy minden szereplőnek két időpontban, összesen 2x6 órában biztosította az iratba való betekintés lehetőségét. Az érintett gazdasági szereplők egyidejű értesítése mellett Ajánlatkérő megfelelően járt el, hogy azon dokumentum esetében, amely többlet információt nem tartalmaz, helyszíni konzultációt biztosított és nem tette azt teljes terjedelmében a közbeszerzési dokumentumok részévé. Ajánlatkérő azt is figyelembe vette, hogy a dokumentáció részét képező Műszaki leírás jóval több információt és részletesebb előírásokat tartalmaz az ajánlattétel szempontjából. A helyszíni konzultációkról jegyzőkönyv készült, amely megküldésre került valamennyi Részvételre Jelentkező számára, így a Kbt-ben foglalt kötelezettségek teljesültek (III.081. sz. Irat)

2015. március 27. napján a Skoda Transportation A.S.-tól (II.077. sz. Irat), továbbá 2015. március 29. napján a Construcciones y Auxiliar De Ferrocarriles (CAF) S.A.-tól érkezett kérdéseket (III.078. sz. Irat) az Ajánlatkérő „Kiegészítő tájékoztatás 5” tárgyú dokumentum megküldésével 2015. március 31. napján válaszolta meg (III.082. sz. Irat).

Össességében megállapítható, hogy a kiegészítő tájékoztatás nyújtások során a beszerzés tárgyára tekintettel érkezett az ajánlattételi szakaszban a legtöbb kérdés és a műszaki tartalomra tekintettel fogalmaztak meg észrevételeket és kérdéseket a gazdasági szereplők. A metró kocsik felújításának összetettsége és a szerződés részleteire vonatkozó kérdések a feladat teljesítésének részleteit, mikéntjét határozták meg.

A megfelelő ajánlattétel elősegítése érdekében az Ajánlatkérő 2015. április 1. napján küldte ki egyidejűleg valamennyi Ajánlattevő részére az ajánlattételi szakasz során beérkezett kiegészítő tájékoztatás kérésekre tekintettel módosított ajánlattételi felhívást és a dokumentáció egységes szerkezetbe foglalt változatát, így Ajánlatkérő megfelelt a Kbt. 43. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezésnek (III.083. sz. Irat).

3. Az eljárás bírálata

3.1. Részvételi jelentkezések bontása

A „Budapesti M3 metróvonal járműparkjának korszerűsítéssel egybekötött felújítása és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások és eszközök szállítása” c. 2014/S 226-400102 azonosítószámú megjelent hirdetéssel induló tárgyalásos eljárásában a részvételi jelentkezések bontásának módosított időpontja 2014. december 03. 10:00 órában került megállapításra. A részvételi felhívásban meghatározott határidőig hét darab részvételi jelentkezés érkezett, amely zárt és sértetlen csomagolásának felbontását követően Ajánlatkérő jogszerűen ismertette a részvételi jelentkezések főbb adatait a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (továbbiakban: Kbt.) 62. § (3) bekezdése szerint.

A Részvételre Jelentkezők az alábbiak voltak: Skinest Rail AS; Skoda Transportation a.s.; Metrowagonmash Nyrt. és Dunakeszi Járműjavító Kft.; Reloc S.A., Electroputere VFU Pascani S.A. és ASTRA Vagoane Calatori S.A.; Kelet-Út Kft.; Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles S.A.

A hét benyújtott jelentkezés bírálata a bontási eljárást követően kezdődött meg. A részvételi szakaszban a Részvételre Jelentkezők szerződés teljesítésére való alkalmasságát vagy alkalmatlanságát vizsgálja majd dönt róla az Ajánlatkérő. A megfelelés megállapításának érdekében Ajánlatkérő hiánypótlási felhívást és felvilágosítás kérést bocsáthat ki a Részvételre Jelentkezők számára azonos feltételekkel, valamennyi Részvételre Jelentkező egyidejű értesítése mellett.

3.2. A részvételi jelentkezések bírálata

A tárgyi közbeszerzési eljárásban 2015. január 12-én került sor a TB-338/14. Hiánypótlási felhívás I. tárgyú dokumentum kibocsátására, amely valamennyi Részvételre Jelentkező számára tartalmazott felhívást. Ajánlatkérő a hiánypótlás benyújtására rendelkezésre álló határidőt 2015. január 26. 10:00 órában állapította meg. Fontos kiemelni, hogy a hiánypótlás és felvilágosítás benyújtására rendelkezésre álló határidőt Ajánlatkérő állapítja meg a feltárt hiányosságok pótlásának mértékében, annak a figyelembe vételével, hogy a Kbt. 67. § (3) bekezdésében rögzítettek szerint „a hiánypótlás csak arra irányulhat, hogy az ajánlat vagy részvételi jelentkezés megfeleljen az ajánlati, részvételi, illetve ajánlattételi felhívás, a dokumentáció vagy a jogszabályok előírásainak”. Ajánlatkérő a hiánypótlás során kiemelte, hogy milyen hiányosság állapítható meg a jelentkezésben és hogy a Részvételre Jelentkező azt hogyan pótolhatja. A felvilágosítás kérések esetében a közbeszerzési dokumentációban rögzített előírást, illetve adott esetben a benyújtott dokumentumokkal kapcsolatos megállapítást is ismertette, amellyel kapcsolatban a felkérést megfogalmazta. A hiányok jól specifikáltak, a hiánypótlás módja minden esetben megfelelően részletezett, amelyből a Részvételre Jelentkezők egyértelműen tájékozódhattak a kért információk közlésének módjáról, a kért hiányosságok pótlásáról.

A Kbt. 67. § (5) bekezdése kimondja: „Az ajánlatkérő köteles újabb hiánypótlást elrendelni, ha a korábbi hiánypótlási felhívás(ok)ban nem szereplő hiányt észlelt.” Erre tekintettel Ajánlatkérő az 1. sz. hiánypótlási felhívás és felvilágosítás kérés mellett 2015. január 16. napján közzétette a TB-338/14. 2. Hiánypótlási felhívását. Az ismertetett új hiánypótlási felhívás megfelelt a Kbt. 67. § (5) bekezdésében foglaltaknak. Az egyidejűleg két hiánypótlási felhívás elrendelése teljesíthető volt a gazdasági szereplők részére. A benyújtott dokumentumokból megállapítható, hogy az eljárási cselekményeket el tudták különíteni egymástól és képesek voltak megfelelően értelmezni azokat. Tekintettel arra, hogy a Kbt. nem szabályozza, hogy egyszerre több hiánypótlás nem lehet folyamatban, így Ajánlatkérő megfelelően járt el a hiánypótlások párhuzamos kibocsátásakor is. Ajánlatkérő az eljárás lefolytatása közben folyamatosan szem előtt tartotta, hogy a részvételi jelentkezések és ajánlatok bírálatát a lehető leghamarabb végezze el, lehetőleg az ajánlati kötöttség eredetileg fennálló időszaka alatt. Ennek érdekében, különös tekintettel arra, hogy a részvételi jelentkezések benyújtása és az ajánlattételi felhívás kiküldése közötti időt kívánta csökkenteni az eljárási cselekmények sorrendisége megfelelő volt.

Előbb a Metrowagonmash Nyrt - Dunakeszi Járműjavító Kft. fordult tájékoztatás kéréssel, majd az Alstom Transport S.A. Részvételre Jelentkező a fordult kiegészítő tájékoztatás kéréssel Ajánlatkérőhöz az 1. sz. hiánypótlási felhívással összefüggésben. A kiegészítő tájékoztatás jogintézményére az alábbiak vonatkoznak a Kbt. 45. § (1) *Bármely gazdasági szereplő, aki az adott közbeszerzési eljárásban Részvételre Jelentkező vagy ajánlattevő lehet - a megfelelő ajánlattétel vagy részvételi jelentkezés érdekében - az eljárást megindító felhívásban, több szakaszból álló eljárás esetén az ajánlattételi felhívásban, valamint a dokumentációban (ismertetőben) foglaltakkal kapcsolatban írásban kiegészítő (értelmező) tájékoztatást kérhet az ajánlatkérőtől vagy az általa meghatározott szervezettől.*

(2) A kiegészítő tájékoztatást a kérés beérkezését követően ésszerű határidőn belül, de az ajánlattételi határidő lejárta előtt legkésőbb hat nappal, gyorsított eljárás esetén legkésőbb négy nappal, hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban legkésőbb három nappal, a közbeszerzési eljárások részvételi szakaszában pedig a részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb négy nappal kell megadni.

A kiegészítő tájékoztatás kérés, mint cselekmény fogalma a részvételi szakasz bírálatára vonatkozó szakaszban nem helyesen került megállapításra az Alstom Transport S.A. részéről. A fenti bekezdésekben is rögzítettek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a kiegészítő tájékoztatás kérést az ajánlattételi, valamint a részvételi határidő előtti szakaszra vonatkozik, akkor szükséges a kérdéseket feltenni, továbbá annak a megfelelő Részvételre Jelentkezés lehet a célja. Az első feltétel, miszerint a részvételi jelentkezés előtti szakaszban teheti fel a kérdéseit az érdeklődő gazdasági szereplő nem teljesült, így Ajánlatkérő helyesen járt el, amikor a beérkezett dokumentumot nem kiegészítő tájékoztatásként értékelte. A dokumentumot a jogszabályi környezet elemzését követően annak tartalma és nem megnevezése alapján ítélte meg.

A közbeszerzési alapelvei között rögzíti a Kbt. 2. §-a az alábbiakat:

(1) A közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő köteles biztosítani, a gazdasági szereplő pedig tiszteletben tartani a verseny tisztaságát, átláthatóságát és nyilvánosságát.

(2) Az ajánlatkérőnek esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot kell biztosítania a gazdasági szereplők számára.

Bár az egyéb tájékoztatás pontos definícióját nem részletezi a jogszabály, a fenti alapelvek figyelembevételével a közbeszerzési eljárás során Ajánlatkérőnek lehetősége van további tájékoztatás kiadására, amennyiben az a verseny tisztaságát esélyegyenlő módon biztosítja a gazdasági szereplők számára. A tárgyi közbeszerzési eljárás komplexitására és volumenére tekintettel az Ajánlatkérő a beérkező tájékoztatás kérésekre tájékoztatás formájában reagált, hogy segítse a megfelelő hiánypótlási teljesítést. Ajánlatkérő biztosította a verseny tisztaságát azzal, hogy minden gazdasági szereplő által feltett kérdésre reagált, továbbá az átláthatóságot és nyilvánosságot is, hiszen minden szereplőnek megküldte a tájékoztatást. A gazdasági szereplők az ezáltal biztosított többlet információk birtokában készíthették el a dokumentumokat és egészíthették ki az ajánlatukat, nyújthattak felvilágosítást. Fontos hangsúlyozni, hogy az egyéb tájékoztatás kiadása a közbeszerzési jogszabályokban nem szerepel előírásként Ajánlatkérő részére, akkor sem, ha a Részvételre Jelentkezőktől vagy az Ajánlattevőktől erre írásban felkérést kap. Az Ajánlatkérő közbeszerzési eljárásában a Részvételre Jelentkezés és az ajánlatok összeállítása a Részvételre Jelentkező és Ajánlattevő felelőssége és kötelezettsége. A nem megfelelő formai és tartalmi összeállításból eredő hibákért az Ajánlatkérő nem tehető felelőssé. A közbeszerzési eljárásokban való részvétel lehetősége biztosított bármely megfelelő gazdasági szereplő számára, de a közbeszerzési jogszabályoknak, az Ajánlatkérő formai és tartalmi előírásainak betartása a részvételi jelentkezés vagy ajánlat benyújtását végző gazdasági szereplő érdekkörébe esik. Megállapítható, hogy Ajánlatkérő, mint Ajánlatkérő, a részvételi jelentkezők számára 2015. január 19-én keltezett Tájékoztatósi dokumentumában a jogszabályi kötelezettségeit meghaladóan segítette a megfelelő hiánypótlás és felvilágosítás benyújtását a részvételi jelentkezők számára és a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően járt el. Az ismertett eljárás cselekmény az eljárás tisztaságát, átláthatóságát is biztosítva segítette a Részvételre Jelentkezőket az ajánlatuk megfelelő hiánypótlásában és felvilágosítás nyújtásában.

Az 1. hiánypótlási felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatást megelőző napon került megküldésre a 2. sz. hiánypótlási felhívás 2015. január 16-án, amelyhez szintén érkezett értelmezési tájékoztatás kérés a Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles S.A.-tól 2015. január 19-én. A tájékoztatás ebben az esetben is megadásra került 2015. január 20-án.

Ajánlatkérőhöz a tájékoztatás kérések mellett érkezett kérelem abban a tekintetben is, hogy a hiánypótlási határidőt szíveskedjenek meghosszabbítani, annak okán, hogy bizonyos iratok beszerzési ideje hosszabb időt vesz igénybe.

A hiánypótlási határidőre vonatkozóan a Kbt. 67. § (2) bekezdése az alábbiakat rögzíti:

hiánypótlásra vagy a felvilágosítás nyújtására vonatkozó felszólítást az ajánlatkérő a többi ajánlattevő vagy Részvételre Jelentkező egyidejű értesítése mellett közvetlenül köteles az ajánlattevők, illetve Részvételre Jelentkezők részére megküldeni, megjelölve a határidőt, továbbá a hiánypótlási felhívásban a pótlendő hiányokat.

A Kbt., illetve a kapcsolódó rendeletek nem tartalmazzak további rendelkezést a hiánypótlási határidő módosítására vonatkozóan. A Közbeszerzési Döntőbizottság döntései alapján kialakult joggyakorlat, továbbá a Közbeszerzési Hatóság által képviselt álláspont alapján elmondható, hogy a közbeszerzési eljárás során az Ajánlatkérő által közétett határidőket rövidíteni nem lehet, hosszabbításukra viszont van lehetőség. Ajánlatkérőnek a verseny tisztasága, esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód, tehát a közbeszerzési alapelvek biztosítása mellett, amennyiben az eredeti határidő lejárta előtt egyidejűleg, közvetlenül tájékoztatja az ajánlattételre, illetve Részvételre Jelentkező gazdasági szereplőket van lehetősége a hiánypótlási és felvilágosítás nyújtási határidő meghosszabbítására.

Ajánlatkérő a hiánypótlási felhívás meghosszabbítására irányuló kérés beérkezését követően megvizsgálta az abban felsorolt érveket és a határidő meghosszabbítása mellett döntött, amelynek keretében 2015. január 26. 10:00 órától 2015. január 29. 10:00 órára módosította. A hiánypótlási határidő meghosszabbítása megfelelt jogszabályban előírtaknak, rövidítést nem tartalmazott, továbbá az eredeti határidőt megelőzően tájékoztatta róla a részvételi jelentkezőket.

Ajánlatkérő a részvételi felhívásban a VI.3) További információk pontjában az alábbiakat rögzítette: „6. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezéseket a lehető legrövidebb időn belül elbírálja, olyan időtartam alatt, hogy a részvételi szakasz eredményéről a Részvételre Jelentkezők értesítése megelőzze az ajánlattételi felhívás megküldésének időpontját. Az ajánlattételi felhívás megküldésének tervezett ideje: a részvételi jelentkezések bontását követő naptól számított 30 napon belül.” A részvételi jelentkezés határideje a fent ismertetettek szerint 2014. december 30-án volt, az ajánlattételi felhívásnak az alkalmasnak ítélt részvételi jelentkezők részére Ajánlatkérőnek 2015. január 29-én kellett volna megküldeni. Ez a határidő azonban nem volt tartható, tekintettel a hiánypótlási felhívások és felvilágosítás kérések magas számára. A részvételi jelentkezőknek megküldött halasztás indokolásában Ajánlatkérő kifejtette, hogy a részvételi jelentkezésekben jelentős számú hiányosságot tárt fel, amelyek pótlására a jelentkezések érvényességének elősegítése érdekében megfelelő határidőt kíván biztosítani.

A Kbt. 65. § (3) és (4) bekezdés szerint:

(3) Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezéseket köteles a lehető legrövidebb időn belül elbírálni, az elbírálást olyan időtartam alatt kell elvégeznie, hogy a részvételi szakasz eredményéről a Részvételre Jelentkezők értesítése megelőzze a részvételi felhívásban feltüntetett, az ajánlattételi felhívás megküldésének időpontját.

(4) Az ajánlatkérő indokolt esetben az ajánlattételi felhívás megküldésére korábban megjelölt időpontot legfeljebb összesen 30 nappal elhalaszthatja, ebben az esetben az eredeti - vagy a módosított - időpont lejárta előtt minden Részvételre Jelentkezőnek egyidejűleg értesítést küld az ajánlattételi felhívás megküldésének új időpontjáról, és a részvételi szakasz eredményéről ezt megelőzően kell a Részvételre Jelentkezőket értesíteni.

Az ajánlattételi felhívás megküldésére megjelölt időpont 2015. február 27-re történő módosításával Ajánlatkérő eljárása megfelelt a Kbt.-ben foglalt kötelezettségeinek és szabályosan módosította a részvételi felhívás VI. 3) További információk 6. alpontját.

A hiánypótlási határidő 3 nappal történő elhalasztását követően a Skinest Rail AS ismételt hiánypótlási határidő hosszabbítás iránti kérelmet nyújtott be, amelyben megismétli korábbi azon megállapítását, miszerint a hiány pótlására a rendelkezésre bocsátott határidő nem megfelelő. A nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők magyarországi tevékenységéről szóló igazolás kiállítására jogosult Nemzeti Adó- és Vámhivatal dokumentum kiadási határideje a 2004. évi CXL. törvény alapján 30 nap, így a megjelölt 14+3 nap nem elegendő az igazolás biztos beszerzésére. Részvételre Jelentkező kérelmében 2015. február 26-ban kérte meghatározni a módosított hiánypótlási határidőt.

Ajánlatkérő döntését a hiánypótlási határidő ismételt meghosszabbításában számos körülmény befolyásolta, amelynek eredményeképpen 2015. január 26-án ismételt módosította az 1. sz. hiánypótlási felhívás hiánypótlási határidejét 2015. február 16. 10:00 órára. Fontos kiemelni, hogy a hiánypótlási felhívás a Skinest Rail AS 1.3., a SKODA Transportation A.S. 2.3., a Metrowagonmash NYrt. - Dunakeszi Járműjavító Kft. 4.4. és a RELOC S.A – Electroputere VFU Pascani S.A. – ASTRA Vagoane Calatori S.A. közös Részvételre Jelentkezők 5.3. pontját érintette. Az 1. sz. hiánypótlási felhívás további pontjainak, valamint a 2. sz. hiánypótlási felhívás teljes egészének benyújtási határideje továbbra is maradt a korábban rögzített 2015. január 29. 10:00 óra.

A hiánypótlási határidő ismételt meghosszabbítása nem ütközik a Kbt. által előírtakba, továbbá más jogszabályba sem, az első módosításhoz hasonlóan a megfelelő lehetőséget biztosít a Részvételre Jelentkezőknek az ajánlatok hiánypótlására. Megvizsgálva azt az tény, hogy Ajánlatkérő ez alkalommal nem a hiánypótlási felhívásra benyújtandó dokumentumok teljes körét, csak bizonyos pontokat emelt ki a hosszabbítás érdekében szintén nem ütközött jogszabályi előírásba. Ajánlatkérő ezen döntésével a lehető legszélesebb körben kívánta biztosítani a hiánypótlás lehetőségét, annak érdekében, hogy az esetleges érvénytelen részvételi jelentkezések ne csökkenjen a verseny, illetve ne sérüljön az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód.

Az Alstrom Transport SA Részvételre Jelentkező 2015. január 27-én a fenti hosszabbításra tekintettel előzetes vitarendezési kérelmet terjesztett Ajánlatkérő elé, amelyben annak jogszerűségét vitatta. Ajánlatkérő 2015. január 30-án a Kbt. 79. § (3) bekezdésével összhangban a vitarendezést elutasította, fenntartja korábbi álláspontját, nem változtat a Kbt. alapelveinek figyelembevételével a részvételi jelentkezések érvényességét elősegítő módon megszabott határidőn.

Az elvégzett vizsgálat azt mutatja, hogy a Kbt. 41. § (2) bekezdése alapján a határidőkre vonatkozó általános megállapítás szerint határidőt rövidíteni nem lehet. Ebből megállapítható, hogy a hiánypótlási határidőt rövidíteni nem lehetett volna a kérelmező által megállapított módon, tekintettel az előzetes vitarendezés beérkezésének időpontjára. Az elutasítás jogszerű volt és a határidő hosszabbítása a verseny tisztaságát, átláthatóságát segítette elő.

A már megküldött hiánypótlási felhívások tartalmára tekintettel további kérdés érkezett Ajánlatkérőhöz, amelyre tekintettel az egyenlő bánásmód elve alapján kiadta a TB-338/14. – 3. tájékoztatás nevű dokumentumot. A tájékoztatás tartalma továbbra is a Nemzeti Adó- és

Vámhivatal nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők számára kiadandó igazolása képezte.

A módosított hiánypótlási határidő leteltét és valamennyi igazolás beérkezését követően került sor a TB-338/14. – 3. sz. hiánypótlási felhívásának kibocsátására 2015. február 03-án. A hiánypótlásban foglaltak benyújtására a rendelkezésre álló határidő 2015. február 10. 10:00 óra volt, amely határidő nem került módosításra. A 3. sz. hiánypótlási felhívással kapcsolatban a RELOC S.A – Electroputere VFU Pascani S.A. – ASTRA Vagoane Calatori S.A. közös Részvételre Jelentkezők tettek fel tájékoztatás jellegű kérdést, amelyet Ajánlatkérő 2015. február 09-én adta ki a 4. tájékoztatását. Ajánlatkérő a közbeszerzési jogszabályok és elvek kiadásával továbbra is segítségére volt a Részvételre Jelentkezőknek a megfelelő hiánypótlások elkészítése érdekében.

A Kbt. 77. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles a Részvételre Jelentkezőt írásban tájékoztatni az eljárás részvételi szakaszának eredményéről, az eljárás eredménytelenségéről, a Részvételre Jelentkező kizárásáról, a szerződés teljesítésére való alkalmatlanságának megállapításáról, részvételi jelentkezésének a 74. § szerinti egyéb okból történt érvénytelenné nyilvánításáról, valamint ezek részletes indokáról, az erről hozott döntést követően a lehető leghamarabb, de legkésőbb három munkanapon belül. A Kbt. 77. § (2) bekezdése alapján az ajánlatkérő a részvételi jelentkezések elbírálásának befejezésekor külön jogszabályban meghatározott minták szerint írásbeli összegezést köteles készíteni a részvételi jelentkezésekről. Az ajánlatkérő a részvételi jelentkezések elbírálásának befejezésekor az (1) bekezdés szerinti tájékoztatást az írásbeli összezésnek minden a részvételi szakasz lezárása esetén Részvételre Jelentkező részére egyidejűleg, telefaxon vagy elektronikus úton történő megküldésével teljesíti.

A fenti rendelkezéseknek eleget téve az Ajánlatkérő a részvételi jelentkezések elbírálásáról szóló összegezést 2015. február 26. napján küldte meg valamennyi Részvételre Jelentkezőnek. A kiküldött összegezés 8. pontjában részletezte az Ajánlatkérő, hogy az összesen hét benyújtott részvételi jelentkezés közül mely tekinthető érvényesnek és mely az érvénytelen. Megállapítható, hogy öt részvételi jelentkezés felelt meg a részvételi felhívásban, kiegészítő iratokban és a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

Az Ajánlatkérő két részvételi jelentkezést érvénytelennek minősített a Kbt. 74. § (1) bekezdés e) pontja alapján, mely szerint a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha egyéb módon nem felel meg a részvételi felhívásban és a dokumentációban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

A RELOC S.A – Electroputere VFU Pascani S.A. – ASTRA Vagoane Calatori S.A. közös Részvételre Jelentkezők ajánlata az okból érvénytelen, hogy a valamennyi közös Részvételre Jelentkező gazdasági szereplő által bemutatott referencia nyilatkozatokból, referencia igazolásokból nem volt megállapítható a részvételi felhívásban rögzített M.1. alkalmasságnak való megfelelés. Ajánlatkérő hiánypótlási felhívásban kérte a dokumentumok módosítását, amelyet a közös Részvételre Jelentkezők egyáltalán nem, vagy nem megfelelően pótoltak.

A KELET-ÚT Kft. Részvételre Jelentkező ajánlatának érvénytelenség az alapján került megállapításra, hogy a részvételi jelentkezés során benyújtott referencia igazolások és referencia

nyilatkozatokban szereplő teljesítések a részvételi felhívás III.2.3) pontjában meghatározott időszakon túl teljesített referenciákat tartalmaznak és azok Ajánlatkérő hiánypótlási felhívását követően sem kerültek módosításra. Ez alapján Ajánlatkérő megállapította, hogy a bemutatott teljesítések nem felelnek meg a műszaki, szakmai alkalmassági feltételhez előírt követelményeknek, így nem vehetők figyelembe a műszaki, szakmai alkalmassági feltétel igazolásának vizsgálatánál.

A két részvételi jelentkezés érvénytelensége jogszerűen került megállapításra.

Fontos garanciális szabály, hogy az érintett Részvételre Jelentkezőt nemcsak az részvételi jelentkezés érvénytelenné nyilvánításának tényéről, hanem annak részletes indokairól is tájékoztatni kell, összhangban a Fővárosi Bíróság 13. K.34.885/2008/13. számú ítéletével, amely alapján „Az indokolási kötelezettség mértéke a szóban forgó jogi aktus természetétől és az aktus elfogadásának háttérében álló összefüggésektől függ. Olyannak kell lennie, hogy abból világosan és egyértelműen kitűnjön a döntésre vonatkozó érvelés, megismerhető legyen a meghozott intézkedés indoka. Az indokolásnak meggyőzőnek kell lennie, mely alapján az érdekeltek döntést hozhatnak a jogaik védelme érdekében arról, hogy a döntés megalapozott-e, vagy sem. Valamint az indokolás arra is szolgál, hogy a döntés vizsgálatára jogosult fórumok az indokok alapján a döntés jogszerűségi felülvizsgálatot elvégezhessek. Az érvénytelenség indokaiból az Ajánlattevőnek olyan információkat kell kapnia, mely alapján konkrétan állást tud foglalni az ajánlatkérő döntésének jogszerűségéről, ezért az ajánlatkérő nem általános megállapításokat, hanem objektív és visszaellenőrizhető indokokat köteles az Ajánlattevővel közölni.”

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a részvételi jelentkezések elbírálásáról szóló 2015. február 26. napján kiküldött összegzésben foglalt érvénytelenségi indokok mind a jogszabályokban, mind a joggyakorlatnak megfelelően kielégítőek voltak.

Az ajánlattételi felhívásban is rögzített helyszíni bejárásra az ott megjelölt időpontban került sor a Kőér utcai metró járműtelepen. Az eljárási cselekmény lebonyolítása és a jegyzőkönyv szabályosan került megküldésre a gazdasági szereplők részére.

3.3. Ajánlatok bontása

Az ajánlattételi szakaszban beérkezett ajánlatok bontására 2015. április 8. napján 10 óra 00 perckor került sor. Megállapításra került, hogy az ajánlattételi felhívásban megadott határidő lejártáig, azaz 2015. április 8-án 10:00 óráig öt darab ajánlat érkezett. Az Ajánlatkérő a Kbt. 62. § (3) bekezdésének megfelelően az ajánlatok felbontásakor ismertette az Ajánlattevők nevét, címét, valamint azokat a főbb számszerűsíthető adatokat, amelyek az értékelési szempontok alapján értékelésre kerültek. A Kbt. 62. § (7) bekezdése szerint az ajánlatok felbontásáról és a felolvasott adatok ismertetéséről az ajánlatkérőnek jegyzőkönyvet kell készítenie, amelyet a bontástól számított öt napon belül meg kell küldenie az összes Ajánlattevőnek (III.086. sz. Irat). A rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy az Ajánlatkérő a Kbt.-ben foglalt kötelezettségeinek eleget téve jegyzőkönyvet vett fel az ajánlatok felbontásáról és azt az öt napos határidőn belül, 2015. április 13. napján, elektronikus levél formájában egyidejűleg, közvetlenül küldte meg valamennyi Ajánlattevő részére.

3.4. Tárgyalások

A nyitó tárgyaláson Ajánlatkérő ismertette a tárgyalások menetét, a 2. körös tárgyalások tervezett időpontját és előadta, hogy a delegációkban kik lehetnek jelen. Ajánlatkérő álláspontja szerint a tárgyalásos eljárásban az tárgyalások arra irányulnak, hogy az Ajánlatkérő a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tevővel, és a legkedvezőbb feltételekkel köthessen szerződést.

A Skinest Rail AS Ajánlattevővel a tárgyalás 2. fordulójára 2015. április 20-án 9:45 órakor került sor az 1. fordulóban meghatározott helyszínen. Az elkészült jegyzőkönyvet szabályos ellenjegyzéssel látták el, az mindenben megfelel a Kbt.-ben és annak vonatkozó rendeleteiben meghatározott feltételeknek.

A Skoda Transportion a.s. Ajánlattevővel a tárgyalás 2. fordulójára 2015. április 21-án 9:00 órakor került sor az 1. fordulóban meghatározott helyszínen. Az elkészült jegyzőkönyvet szabályos ellenjegyzéssel látták el, az mindenben megfelel a Kbt.-ben és annak vonatkozó rendeleteiben meghatározott feltételeknek.

A Metrowagonmash Nyrt. Ajánlattevővel a tárgyalás 2. fordulójára 2015. április 22-én 9:00 órakor került sor az 1. fordulóban meghatározott helyszínen. Az elkészült jegyzőkönyvet szabályos ellenjegyzéssel látták el, az mindenben megfelel a Kbt.-ben és annak vonatkozó rendeleteiben meghatározott feltételeknek.

A Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles S.A. Ajánlattevővel a tárgyalás 2. fordulójára 2015. április 22-én 9:00 órakor került sor az 1. fordulóban meghatározott helyszínen. Az elkészült jegyzőkönyvet szabályos ellenjegyzéssel látták el, az mindenben megfelel a Kbt.-ben és annak vonatkozó rendeleteiben meghatározott feltételeknek. A Kbt. 92. § (4) bekezdése szerint *az ajánlatkérőnek minden egyes tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készítenie, és azt a tárgyalás következő fordulójának megkezdéséig (egyetlen vagy utolsó forduló esetén a tárgyalás befejezését követő két munkanapon belül) minden, az adott tárgyaláson részt vett ajánlattevőnek alá kell írnia, és részükre egy példányt át kell adni, vagy két munkanapon belül kell megküldeni.*

Ajánlatkérő a fenti jogszabályhelynek megfelelően járt el, a jegyzőkönyvek egy példányát minden tárgyalást követően átadott az Ajánlattevőknek.

A tárgyalások 3. körét egyszerre, minden Ajánlattevő részvételével kívánja Ajánlatkérő lebonyolítani, amelyre a meghívót 2015. május 05-én küldte ki. Megállapítható, hogy Ajánlattevőknek megfelelő idejük állt rendelkezésre a 2015. május 11. 09:00 órakor tartandó tárgyalásra való felkészülésre.

Ajánlatkérő a 2. körben lebonyolított tárgyalások nyomán a szerződés tervezeten és a műszaki leíráson módosításokat eszközölt, amelyet 2015. május 07-én bocsátott elektronikus az Ajánlattevők rendelkezésére.

A Kbt. 92. § (5) bekezdése szerint: *a tárgyalás során a közbeszerzés tárgya és feltételei nem változhatnak olyan módon, hogy*

a) a részvételi felhívásban, az ajánlattételi felhívásban és a dokumentációban közölt feltételek olyan jelentős mértékben módosulnak vagy egészülnek ki, amely torzítja a versenyt vagy sérti a gazdasági szereplők esélyegyenlőségét, különösen, ha az új feltételek ismerete alapvetően befolyásolhatta volna az érdekelt gazdasági szereplők arra vonatkozó döntését, hogy a közbeszerzési eljárásban tudnak-e Részvételre Jelentkezni, vagy a változás következtében valamelyik ajánlattevő nem lenne képes a tárgyalások befejezésével végleges ajánlatot tenni,

b) az értékelés szempontjai vagy módszere változna.

A fentiek értelmében a műszaki leírás és a szerződés tervezet módosítása a Kbt.-be akkor nem ütközik, ha a módosítások nem jelentős mértékűek és azok nem torzítják a versenyt, illetve a gazdasági szereplők esélyegyenlőségét. A 2. tárgyalást követően módosított dokumentumok nem voltak olyan nem jelentős mértékben módosultak, továbbá az új feltételek ismerete alapvetően nem befolyásolta volna a gazdasági szereplők eljárásban való részvételi döntését. Mindezek mellett az értékelés szempontjai vagy módszere sem változott. Ennek megfelelően a tárgyalások nyomán közzétett módosított közbeszerzési dokumentumok jogszerűen kerültek módosításra.

A 3. körben megtartott tárgyaláson valamennyi Ajánlattevő részt vett, az elkészült jegyzőkönyv szabályos és megfelel a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek. Ezt követően a 2015. május 15-én megküldésre került a felkérés az Ajánlattevők számára a végleges ajánlat megtételére. A rendelkezésre álló határidő: 2015. május 28. 09:00 óra.

3.5. Végleges közbeszerzési dokumentáció és végleges ajánlatok

A végleges ajánlattételi felhívás alkalmával megküldött végleges közbeszerzési dokumentumokkal kapcsolatban a Skoda Transportion a.s. 2015. május 19-én, valamint 21-én is tett fel kiegészítő tájékoztatás kéréseket, amelyeket Ajánlatkérő 2015. május 22-én, határidőben megválaszolt (71-76. kérdések és válaszok).

A végleges ajánlatok bontására a megjelölt időpontban került sor, amely alkalommal Ajánlatkérő ismertette a becsült értéket, valamint a rendelkezésre álló fedezet összegét is. Végleges ajánlatot a Skinest Rail AS valamint a Metrowagonmash Nyrt. nyújtott be.

Ajánlatkérő a végleges ajánlatok beérkezését követően megkezdte azok bírálatát és 2015. június 15-én hiánypótlási felhívást és felvilágosítás kérést fogalmazott meg az ajánlatokkal kapcsolatosan. A hiánypótlási határidő 2015. június 23. 09:00 órában került meghatározásra. A Skinest Rail AS Ajánlattevő a hiánypótlási határidő meghosszabbítására irányuló kérelmet terjesztett elő, arra tekintettel, hogy az Ajánlatkérő nagy számú hiba javítását írta elő. Az Ajánlatkérő az erre irányuló kérést elutasította és helybenhagyta az eredeti hiánypótlási felhívásban megjelölt dátumot. Az ajánlatokkal kapcsolatban 2015. június 26-án ismételt hiánypótlási felhívással és felvilágosítás kéréssel élt az Ajánlatkérő, amelynek csekély számú hiányára vonatkozóan 2015. július 01-jei határidőt állapított meg.

A végleges ajánlatokkal kapcsolatos 1. sz. hiánypótlási felhívásban megjelölt hiánypótlási határidő mértéke megfelelt a benne található információ szolgáltatások mértékének. A rendelkezésre álló határidő minden esetben megfelelő volt a kért hiányosságok, tisztázandó kérdések megválaszolására.

Ajánlatkérő eljárási cselekményei megfeleltek a Kbt. 93. § (3) bekezdésének, amely alapján *a tárgyalások befejezését követően az ajánlatkérő megvizsgálja, hogy a végleges ajánlatok megfelelnek-e a felhívás és a dokumentáció tárgyalás befejezésekor tartalmának, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek és szükség szerint alkalmazza a 67-70. §-t. Azon nyilatkozatokra, dokumentumokra vonatkozó hiányok, amelyeket az első ajánlattal kapcsolatban a tárgyalások befejezéséig kellett volna pótolni, ezt követően már nem pótolhatóak. Az érvényes végleges ajánlatokat az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban meghatározott értékelési szempont alapján értékeli.*

Tekintettel arra, hogy a végső ajánlatok bontása 2015. május 28-án történt meg, Ajánlatkérő felkérte az Ajánlattevőket, hogy ajánlatukat fenntartják-e 2015. augusztus 26-ig. A Kbt. 65. § (2) bekezdése szerint, amennyiben az Ajánlattevő az Ajánlatkérő által megadott határidőben nem nyilatkozik, úgy kell tekinteni, hogy ajánlatát az ajánlatkérő által megjelölt időpontig fenntartja. A Skinest Rail AS a kifejezetten nyilatkozott, hogy fenntartja ajánlatát, míg a Metrowagonmash Nyrt. nem nyújtott be nyilatkozatot. A fentieknek megfelelően mind a két Ajánlattevő ajánlata fenntartottnak minősül.

Ajánlatkérő 2015. július 08. napján küldte meg az Ajánlattevők részére az összegzést az ajánlatok elbírálásáról. A dokumentum érvényesnek nyilvánította a Metrowagonmash Nyrt.

ajánlatát, míg a Skinest Rail AS ajánlatát érvénytelenné nyilvánította 8 pontban. A részletes indokok a *Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárás* címben kerülnek bemutatásra.

Az összegzésben megállapításra került továbbá, hogy a Skoda Transportation a.s.; és a Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles S.A. Ajánlattevők ajánlata a Kbt. 74. § (1) bekezdésének e) pontja alapján érvénytelen, tekintettel arra, hogy nem nyújtották be a végleges ár-ajánlatukat.

Az összegezés megküldése, valamint annak tartalma és az érvénytelenséget megalapozó tényezők is megfelelőek, a Kbt.-ben és a kapcsolódó rendeleteikben foglaltaknak. Ajánlatkérő az ajánlatok bírálatát a két szakaszos eljárás sajátosságainak figyelembevételével is jogszerűen és megalapozottan végezte.

4. Előzetes vitarendezés, iratbetekintések, és jogorvoslat

4.1. Előzetes vitarendezések a részvételi szakaszban

4.1.1. CAF S.A. és Skoda Transportation a.s. előzetes vitarendezési kérelmei (II. 009. és 011. sz. iratok)

A Kbt. 79. § (1) bekezdése alapján *előzetes vitarendezés kezdeményezésére jogosult*

a) a jogsértő eseményről való tudomásszerzést követő három munkanapon belül az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező, ha álláspontja szerint egészben vagy részben jogsértő az írásbeli összegezés, illetve az ajánlatkérő bármely eljárási cselekménye vagy a közbeszerzési eljárásban keletkezett bármely – a b) pont szerintieken kívüli – dokumentum;

b) bármely érdekelt gazdasági szereplő vagy a közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara vagy érdekképviselői szervezet (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: kérelmező) az ajánlattételi, vagy részvételi határidő lejárta előtti tizedik napig, gyorsított, vagy rendkívüli sürgősségre tekintettel indított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban e határidők lejártáig, ha álláspontja szerint egészben vagy részben jogsértő az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívás, a dokumentáció, vagy azok módosítása.

2014. december 12. napján előzetes vitarendezési kérelmet nyújtott be a Kbt. 79. § (1) bekezdés b) pontja alapján a CAF S.A. (C/José-Miguel Iturrioz 26., 20200 Beasain, Guipuzcoa, Spanyolország), valamint a Skoda Transportation a.s. (Borská 2922/32, 30100 Plzen, Csehország), amelyek a Kbt. rendelkezései szerint határidőben történtek, ugyanis az a részvételi határidőt lejárta előtti tizedik napig megküldésre kerültek. Mindkét vitarendezési kérelemben a prototípus jármű leszállítására vonatkozó határidő rövidségét kifogásolták az Érdeklődő Gazdasági Szereplők, illetve a CAF S.A. kifogásolta az M1. referencia alkalmassági minimumkövetelmény feltételrendszerét. A Kbt. 79. § (2) bekezdése alapján *a kérelmezőnek az ajánlatkérőhöz benyújtott kérelmében (a továbbiakban: előzetes vitarendezési kérelem) meg kell jelölnie az írásbeli összegezés vagy egyéb dokumentum, vagy eljárási cselekmény jogsértőnek tartott elemét, továbbá a kérelmező javaslatát, észrevételét, valamint az álláspontját alátámasztó adatokat, tényeket, továbbá az azt alátámasztó dokumentumokra – ha vannak ilyenek – hivatkozni kell.* Megállapítható, hogy az idézett jogszabályi rendelkezésnek az Érdeklődő Gazdasági Szereplők által benyújtott kérelem eleget tett.

A Kbt. 79. § (3) bekezdése alapján az ajánlatkérő *a kérelemmel kapcsolatos álláspontjáról a vitarendezést kérelmezőt a kérelem megérkezésétől számított három munkanapon belül a benyújtási módnak megegyező módon tájékoztatja, továbbá az előzetes vitarendezési kérelem benyújtásáról, valamint az arra adott válaszáról az eljárás valamennyi – általa ismert – részvételre jelentkezőjét is tájékoztatja.* Ajánlatkérő mindkét érdeklődő gazdasági szereplő részéről érdekezett előzetes vitarendezési kérelmet 2014. december 16. napján válaszolta meg, amely a Kbt. szerinti szabályok alapján határidőben történt. Hangsúlyozandó ugyanakkor az

is, hogy a határidőben megadott válasznak ugyanakkor érdemi választ kell tartalmaznia, összhangban a Közbeszerzési Döntőbizottság D.422/14/2011. számú határozatában foglaltakkal, amely kimondja, hogy *az ajánlatkérőnek nem pusztán az előzetes vitarendezési kérelem benyújtásának tényéről, hanem az arra adott érdemi válaszáról is a kérelem megérkezésétől számított 3 munkanapon belül az eljárás valamennyi általa ismert ajánlattevőjét tájékoztatnia kell. Az előzetes vitarendezésre adott ajánlatkérői válasznak [...] a vitarendezésre irányuló kérelem tartalmi elemeivel összhangban érdemi állásfoglalást kell tartalmaznia kérelemben meghatározott jogsértésekre vonatkozóan. Az előzetes vitarendezés intézményének célja, hogy a kérelmező által hivatkozott jogsértések már az ajánlatkérő által orvoslásra kerüljenek, nem valósulhat meg az ajánlatkérő által adott érdemi válasz hiányában. Az ajánlatkérő által megküldött válaszok nemcsak a Kbt.-ben foglalt határidőben kerültek megadásra, hanem azok megindokolt válaszokat is tartalmaznak.*

4.1.2. Úton Keletre Nemzetközi Építőipari, Beruházó és Szállítmányozó Kft. előzetes vitarendezési kérelme (II. 017 sz. irat)

A rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy Ajánlatkérő felé 2014. december 22. napján is érkezett előzetes vitarendezési kérelem az Úton Keletre Nemzetközi Építőipari, Beruházó és Szállítmányozó Kft. (4400 Nyíregyháza, Nyár utca 1. 4. em. 12.) részéről, amely a Kbt. 79. § (1) bekezdés b) pontja alapján elkésztettnek minősül, így azt Ajánlatkérő jogszerűen nem válaszolta meg.

4.1.3. Alstrom Transport SA. előzetes vitarendezési kérelme (II. 033 sz. irat)

Az Alstrom Transport SA Részvételre Jelentkező 2015. január 27-én a II. 032. sz. iratban foglalt hiánypótlási határidő hosszabbításra tekintettel előzetes vitarendezési kérelmet terjesztett Ajánlatkérő elé, amelyben annak jogszerűségét vitatta. Ajánlatkérő 2015. január 30-án a Kbt. 79. § (3) bekezdésével összhangban a vitarendezést elutasította, fenntartja korábbi álláspontját, nem változtat a Kbt. alapelveinek figyelembevételével a részvételi jelentkezések érvényességét elősegítő módon megszabott határidőn.

A hiánypótlási határidő ismételt meghosszabbítása nem ütközik a Kbt. által előírtakba, továbbá más jogszabályba sem, az első módosításhoz hasonlóan a megfelelő lehetőséget biztosít a Részvételre Jelentkezőknek az ajánlatok hiánypótlására. Megvizsgálva azt a tényt, hogy Ajánlatkérő ez alkalommal nem a hiánypótlási felhívásra benyújtandó dokumentumok teljes körét, csak bizonyos pontokat emelt ki a hosszabbítás érdekében szintén nem ütközött jogszabályi előírásba. Ajánlatkérő ezen döntésével a lehető legszélesebb körben kívánta biztosítani a hiánypótlás lehetőségét, annak érdekében, hogy az esetleges érvénytelen részvételi jelentkezések ne csökkenjen a verseny, illetve ne sérüljön az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód.

4.2. Iratbetekintések és előzetes vitarendezési kérelmek az ajánlattételi szakaszban

4.2.1. A részvételi jelentkezések elbírálásáról szóló összegezés megküldését követő iratbetekintési és előzetes vitarendezési kérelmek

A Kbt. 80. § (4) bekezdése alapján *az ajánlatok (részvételi jelentkezések) elbírálásáról készített összegezés megküldését követően nem lehet üzleti titokra hivatkozással olyan adat nyilvánosságra hozatalát korlátozni vagy megtiltani, amely a (2)-(3) bekezdés körébe tartozik. Erre tekintettel ajánlattevő (részvételre jelentkező) kérheti, hogy más ajánlattevő ajánlatának (részvételre jelentkező részvételi jelentkezésének) azon részeibe betekinthesse, mely nem minősül üzleti titoknak. Az iratbetekintés során az iratokról feljegyzést lehet készíteni. Az iratbetekintést munkaidőben kell biztosítani, a betekintést kérő által javasolt napon.*

A fenti szabálynak megfelelően a részvételi jelentkezések elbírálásáról szóló összegezés megküldését követően, a CAF S.A. iratbetekintést (II. 045. sz. irat) kérelmezett 2015. február 27-én. Az iratbetekintést Ajánlatkérő az iratbetekintési kérelemben javasolt időben tartotta meg, amelyről jegyzőkönyvet vett fel (II. 048. sz. irat). Az áttekintendő iratanyag olyan nagy mennyiségű volt, hogy az iratbetekintést másnap is folytatni kellett. Ajánlatkérő eljárás megfelelt nemcsak a hivatkozott Kbt. 80. § (4) bekezdésének, de a Kbt-ben foglalt alapelvi rendelkezéseknek is.

A fentieket követően a CAF S.A. előzetes vitarendezési kérelmet (II. 050. sz. irat) terjesztett elő, amiben a Skinest Rail AS; a Skoda Transportion a.s. és a Metrowagonmash Nyrt. és Duna-keszi Járműjavító Kft. Részvételre Jelentkezésének érvényességét kifogásolták. Az előzetes vitarendezési kérelemben foglaltakra, a Kbt. 79. § (4) bekezdése alapján Ajánlatkérő további hiánypótlást és felvilágosítás kérést rendelt el. Megállapítható, hogy a hiánypótlási felhívás kibocsátása a megfelelő bírálat érdekében történt és jogszerű volt. A megküldött felhívásra tekintettel a Skinest Rail AS ismételt hosszabbítási kérelmet terjesztett elő a hiánypótlási határidő meghosszabbítására. Ajánlatkérő helyesen mérlegelve az erre fennálló jogszerű lehetőségeit 2015. március 12-én a korábban megállapított 2015. március 14. 12:00 órás hiánypótlási határidőt ugyanaz nap 24:00 órára módosította a Kbt. 79. § (4) bekezdésének figyelembevételével. A további módosításra azért nem volt Ajánlatkérőnek lehetősége, mert a Kbt. fenti szakaszában hivatkozott előzetes vitarendezésre tekintettel kibocsátható utólagos hiánypótlási felhívás benyújtási határideje nem haladhatja meg a három munkanapot. A harmadik munkanap vége pedig 2015. március 14. 24:00 órára tehető. Így bár az Ajánlattevő által kért mértékben Ajánlatkérő jogszerűen nem tudta a kért mértékben meghosszabbítani a határidőt, a törvény szerinti rendelkezésre álló határidőt maximálisan biztosította.

Az előzetes vitarendezésre nyújtott választ Ajánlatkérő 2015. március 17-én küldte meg, amelyben elutasította a kérelmező észrevételeit a további Részvételre Jelentkezések érvénytelenségére vonatkozóan. A vitarendezés elutasítása jogszerű volt.

A Skoda Transportion a.s, a Metrowagonmash Nyrt. és a Alstom Transport SA, is iratbete-kintést kezdeményeztek, amelyeket szabályszerűen biztosított Ajánlatkérő.

A Skoda Transportion a.s 2015. március 20-án előzetes vitarendezési kérelmet nyújtott be (II. 069. sz. irat), amelyben a három érvényes Részvételre Jelentkező tekintetében kérelmezte azok érvénytelenné nyilvánítását. Kérelmező a CAF S.A esetében azt kifogásolta, hogy állás-pontjuk szerint jogszerűtlenül nyilvánították üzleti titoknak az ajánlatukban bemutatott refe-renciát. A Skinest Rail AS esetében azt kifogásolta Kérelmező, hogy a Skinest Rail AS referenciái hiánypótlás után sem elégitik ki az M1. referencia követelményben foglaltakat.

Ajánlatkérő az előzetes vitarendezésben foglaltak gondos mérlegelése után 2015. március 25-én bocsátotta ki válaszáat (II. 73. sz. irat), amelyben a kérelmet teljes egészében a jogszabá-lyi környezetnek teljes mértékben megfelelő elutasította.

4.3. Jogorvoslati eljárás

4.3.1. A Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárás

Ajánlatkérő az eljárás bírálatát lezáró összegzésében a Skinest Rail AS ajánlatát érvényte-lenné nyilvánította 8 okból kifolyólag. Az összegzésben foglaltakra tekintettel a Skinest Rail AS jogorvoslati kérelmet nyújtott be a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz. A Döntőbizottság a D.570/25/2015. számú határozatában a jogorvoslati kérelmet minden kérelmi elem tekintet-ében elutasította. A kérelmi elemeket és a Döntőbizottság indokolásának lényegét a lentiek-ben foglaljuk össze.

1.) *A Döntőbizottság megvizsgálta a kérelmező végleges ajánlatát és megállapította, hogy az ajánlat 125. oldalán a 3.9.5. pontban az került rögzítésre, hogy „a kocsik áramszedőkkel vannak ellátva, amelyek segítségével történik az áramvétel a harmadik sín alsó felületéről. Ezt a tényt maga a kérelmező is elismerte. Továbbá nyilatkozott arról is, hogy a végleges ajánla-tában máshol sincs utalás arra, hogy az általa adott műszaki megoldás ne alsó tapintású lenne.*

A Kbt. 60. § (7) bekezdése alapján az ajánlattevő az ajánlattételi határidő lejártáig módo-síthatja az ajánlatát, a Kbt. 83. § (7) bekezdése szerinti az ajánlati kötöttség a végleges ajánlat benyújtásakor beállt. Ezt követően az ajánlattevőnek nincs módja az ajánlatát módosítania. A Kbt. 67. § (7) bekezdés b) pontja szerint a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása nem járhat az ajánlati kötöttség megsértésével, azaz a beszerzés tárgyára, vagy a szerződés fel-tételeire adott tartalmi ajánlat (a továbbiakban: szakmai ajánlat) módosításával. A Kbt. 67. § (9) bekezdés szerint az ajánlatkérő köteles meggyőződni arról, hogy a hiánypótlás vagy a fel-világosítás megadása a (3) vagy (7) bekezdésekben foglaltaknak megfelel. A (3) vagy (7) be-kezdés rendelkezéseinek megsértése esetén kizárólag az eredeti ajánlati példányt lehet figye-lembe venni az elbírálás során. A fenti jogszabályhelyekre tekintettel a Döntőbizottság megál-lapította, hogy az áramszedőkre vonatkozó ajánlati elem a szakmai ajánlat szerves részét ké-pezi. E körben pedig az ajánlat módosításának, még hiánypótlás keretében, sincs helye. Az ajánlatkérő a jogszabályi előírások alapján csak az eredeti ajánlatot vehette figyelembe, ezért

jelen konkrét esetben az önkéntes hiánypótlásban történt ajánlatmódosítás nem volt figyelembe vehető.

2.) A 2. érvénytelenségi okként ajánlatkérő azt jelölte meg, hogy a kérelmező végleges ajánlata 235. oldalán az szerepelt, hogy az ajtók pneumatikus vagy villamos hajtással ellátottak. A kérelmező tehát az ajtóműködtető rendszer tekintetében alternatív ajánlatot tett, amely az ajánlattételi felhívás 9. pontja alapján nem megengedett. A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő a felhívás 9. pontjában rögzítette, hogy az alternatív ajánlattétel lehetőségét nem biztosította. 77 A Döntőbizottság megvizsgálta a kérelmező ajánlatát és megállapította azt, hogy a 235. oldalon az szerepel, hogy az ajtók összetelhető típusúak, igény szerint, pneumatikus, vagy villamos hajtással ellátottak. A kérelmező a jogorvoslati kérelmében és a tárgyaláson is tett olyan nyilatkozatokat, hogy elektromos és pneumatikus ajtómozgatási lehetőséget is ajánlott tekintettel arra, hogy a pneumatikus ajtómozgatás álláspontja szerint hatékonyabb. Kérelmező a tárgyaláson is megerősítette, hogy pneumatikus ajtóműködésre is tettek ajánlatot mintegy változatként. A kérelmező abban bízott, hogy az ajánlatkérő megfontolásra érdemesnek tartja a pneumatikus megoldás alkalmazását. Vállalta és tudja is teljesíteni az elektromos ajtók kivitelezését, de jelezte, hogy pneumatikus módon is ki tudná építeni azokat. A döntőbizottsági tárgyaláson a kérelmező és az ajánlatkérő is azt a nyilatkozatot tette, hogy a tárgyalások során nem merült fel az a lehetőség, hogy pneumatikus ajtóműködtetésre is lehet ajánlatot tenni. A Döntőbizottság álláspontja szerint 2015. május 15-én a módosított ajánlattételi dokumentáció megküldésével a felhívás és a dokumentáció tekintetében, 2015. május 28-án pedig a végleges ajánlatok benyújtásával az ajánlatok tekintetében állt be az ajánlati kötöttség. A kérelmező pedig a végleges ajánlatában az ajtók tekintetében azt az ajánlatot tette, hogy azok igény szerint pneumatikus vagy villamos hajtással ellátottak. Ezzel a kérelmező alternatív ajánlatot nyújtott be az ajtók működtetése tekintetében, amelyet az ajánlatkérő a felhívás 9. pontjában kifejezetten megtiltott. Ezért az ajánlatkérő jogszerűen állapította meg, hogy az ajánlat a Kbt. 74. § (1) bekezdés e) pontjára tekintettel a Kbt. 63. § (3) bekezdése alapján érvénytelen.

3.) A 3. érvénytelenségi okként az ajánlatkérő az összegzésben azt jelölte meg, hogy a kérelmező ajánlatában az AVR rendszer modellezése nem szerepel. Az ajánlattevő egyértelműen kijelentette, hogy a kérelmező a Corys ajánlatát adta meg a végső, - ajánlati kötöttséggel kötött - ajánlatában. [...] A fentiekre tekintettel a Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérő jogosan állapította meg, hogy az AVR modellezés csak opcionálisan rendelhető és a kérelmező nem tett sehol olyan állítást, hogy ezzel az opcionális lehetőséggel élt is. Azáltal, hogy a kérelmező a Corys által készített dokumentumot ajánlata részévé tette, egyben felelősséget vállalt annak teljes tartalmáért. Amennyiben az eredeti, idegen nyelvű dokumentumban, és annak magyar fordításban szereplő tartalommal egyetért vagy nem, vagy az opció lehetőségével a kérelmező élni kívánt volna, azt egyértelmű nyilatkozattal jeleznie kellett volna.

4.) A 4. érvénytelenségi okként az összegzésben ajánlatkérő egyrészt azt kifogásolta, hogy az eredeti ajánlatban bemutatott műszaki megoldás nem támasztotta alá, hogy a menekítő ajtó a vészkijárat kinyitásával egyidejűleg lehetővé teszi az utasok számára a jármű padlósíntjéről a pályaszintre történő akadálymentes eljutás lehetőségét. Másodsorban azt kifogásolta az ajánlatkérő, hogy a végleges ajánlat 234. oldalán bemutatott műszaki megoldás

szerint 45 fokos szögben szétrakható menekülő létra és kialakítása szerepel, míg a hiánypótlás 18. sz. mellékletében az 1-3. oldalakon, a végleges ajánlatával ellentétben már nyomógomb aktiválásával padlószintről kigördülő menekülőrámpás megoldást mutatott be. Ez a megoldás, mind kialakításában, mind működésében eltért a végleges ajánlatban meghatározott műszaki megoldástól, a szakmai ajánlat módosításra került. [...] A fentiek szerint az ajánlatkérő módosította az ajánlatát akként, hogy a végleges ajánlatában menekülő létrát ajánlott meg, ami a vezetőfülke homlokzati falának jobb oldalában található, míg a hiánypótlás során automata rámpát ajánlott meg, amely a vezetőfülke homlokzati falának bal oldalán található.

5.) Az 5. érvénytelenségi okot az ajánlatkérő az összegzésben abban jelölte meg, hogy a kérelmező ajánlata alapján nem állapítható meg az, hogy a közbenső járműszerelvénnyel befogadó képessége 5 fő/m²-rel számolva minimum 960 fő legyen, melyből legalább 20% ülőhely. [...] A döntőbizottsági tárgyaláson maga a kérelmező nyilatkozott úgy, hogy a hiánypótlást követően korrigálták a vezérkocsi ülőhelyeinek számát és javították úgy, hogy két lehajtható ülést is berajzoltak az alaprajzi változatba. A fentiek alapján megállapítható, hogy a kérelmező a hiánypótlásával a közbenső kocsik tekintetében módosította a műszaki, szakmai ajánlatát. Ez a módosítás a Kbt. 67. § (7) bekezdés b) pontjával ütközik, mivel ezen közens előírás kimondja, hogy a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása nem járhat az ajánlati kööttség megsértésével. Erre tekintettel csak a végleges ajánlat vehető figyelembe a Kbt. 67. § (9) bekezdése alapján. A végleges ajánlatban a közbenső kocsik tekintetében pedig 36 ülőhely került feltüntetésre.

6.) A 6. érvénytelenségi okként az összegzésben az szerepelt, hogy a kérelmező azzal, hogy a végleges ajánlata 393. oldalán, összesítőt kiegészítve a 13. sorban audit – szolgáltatásokra is ajánlatot adott az elvárt műszaki tartalomhoz képest eltérő megajánlást tett. [...] A Döntőbizottság álláspontja szerint a kérelmező eltért a végleges ajánlattételi dokumentáció összesítőre vonatkozó előírásaitól, ezért joggal állapítható meg, hogy az ajánlata nem felel meg az ajánlatkérői előírásoknak, mivel egy külön elő nem írt munkafeladat, illetve plusz sor került beárazásra a összesítőben. Az eltérés az ajánlati árba is kihatott, hiszen a 13. sorban szereplő összeg is beszámításra került a végleges ajánlati árba.

7.) A hetedik érvénytelenségi okként az összegzésben az szerepel, hogy a kérelmező végleges ajánlata nem tartalmazott blokkvázlatot. Az ajánlatkérő erre tekintettel hiánypótlást kért, de a hiánypótlás során sem került becsatolásra blokkvázlat, további hiánypótlás nem lehetséges, így az ajánlat érvénytelen. [...] A Döntőbizottság megvizsgálta a kérelmező végleges ajánlatát és megállapította, hogy az ajánlat meghibásodás, baleset esetén követhető beavatkozási lehetőségek tekintetében blokkvázlatot nem tartalmaz. A kérelmező ajánlata 112 -113. oldalára hivatkozott, mint ami megfelelő blokkvázlatnak. A két oldalon a fővagon és a közbülső vagon vázlata szerepel az utas evakuációs útvonallal. Ez a két rajz blokkvázlatnak nem elfogadható, mivel a blokkvázlat egy ábra, amely az egyes folyamatok sorrendjét ábrázolja lehetőségekkel, visszacsatolásokkal. [...] A Kbt. 67. § (5) bekezdésének utolsó mondata szerint a korábban megjelölt hiányok a későbbi hiánypótlások során már nem pótolhatók. Erre tekintettel a Döntőbizottság álláspontja szerint jogszerűen állapította meg azt az ajánlatkérő, hogy az ajánlat a Kbt. 74. § (1) bekezdés e) pontjára tekintettel a 63. § (3) bekezdése alapján érvénytelen.

8.) A 8. érvénytelenségi okként az ajánlatkérő az összegzésben azt jelölte meg, hogy a kérelmező ajánlata nem tartalmazta a karbantartó műhely kialakítására a műhelyi berendezésekre és szerszámokra a diagnosztikai rendszer kezeléséhez szükséges informatikai háttér eszközigényének biztosítását. A kérelmező ajánlata nem tartalmazott nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy az M3 vonalhoz meglévő járműtelep vágányképéhez alkalmazkodik az ajánlatban javasolt karbantartási technológia. Az ajánlatkérő e tekintetben hiánypótlást kért, azonban a kérelmező a megjelölt hiányokat nem pótolta. [...] A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérő a 8. érvénytelenségi ok körében is jogszerűen állapította meg azt, hogy a kérelmező ajánlata a Kbt. 74. § (1) bekezdés e) pontjára tekintettel a 63. § (3) bekezdése alapján érvénytelen.

A fentiekben túlmenően a Skinest Rail AS jogorvoslati kérelmében kifogásolta a Metro-wagonmash Nyrt. ajánlatának az érvényességét is. A kérelmi elemeket és a Döntőbizottság határozatát a lentiekben foglaljuk össze.

A 2. kérelmi elemében a főfékrendszer szabályozhatóságára vonatkozóan azt kifogásolta a kérelmező, hogy az egyéb érdekelt ajánlatából nem lehetett megállapítani, hogy biztosított-e annak a követelménynek a teljesülése, hogy minden metró szerelvény két teljes értékű, egymástól működési elvét tekintve is független, folyamatosan szabályozható fékberendezéssel rendelkezik. [...] Az ajánlatkérő felvilágosítást kért az egyéb érdekelttől, mivel az ajánlata 33. és a 222. oldalán bemutatott főfékről nem tudta megállapítani, hogy a teljes értékű fékekre előírt fokozatmentes szabályozhatósági követelményt teljesíti-e. Az egyéb érdekelt határidőre benyújtotta a felvilágosítását, melynek 12. oldalán igazolta, hogy a fékberendezés teljesíti a fokozatmentességre tett előírást. Nyilatkozott, hogy az ajánlatában két teljes értékű, egymástól működési elvét tekintve is független fékberendezés folyamatosan és fokozatmentesen szabályozható. A műszaki megoldása lehetőséget teremt a fokozatos fékezésre is. A Döntőbizottság megvizsgálta az egyéb érdekelt végleges ajánlatát és hiánypótlását, amiből megállapította azt, hogy az ajánlat megfelelt az ajánlatkérő előírásainak, ezért az alaptalan kérelmi elemet elutasította.

A 3. kérelmi elemében azt kifogásolta a kérelmező, hogy az egyéb érdekelt ajánlata feltételezhetően nem felel meg az ajánlatkérő által a műszaki leírásban rögzített, „két teljes értékű, egymástól működési elvét tekintve is független, folyamatosan szabályozható fékberendezés elvárásnak”. [...] A Döntőbizottság megvizsgálta az egyéb érdekelt végleges ajánlatát és hiánypótlását, amiből megállapította azt, hogy az ajánlat megfelelt az ajánlatkérő előírásainak, ezért az alaptalan kérelmi elemet elutasította.

A 4. kérelmi elemében azt kifogásolta a kérelmező, hogy az egyéb érdekelt ajánlatában bemutatott fékrendszer bemutatásából nem volt egyértelmű annak felépítése, és hogy egy forgóvázon hány henger és féktuskó található. Az ajánlatkérő a felhívásában és a dokumentációjában a fékhengerek és a féktuskók darabszámára vonatkozóan nem tett előírást. E tekintetben jogszabályi hivatkozást sem tett. [...] A Döntőbizottság megvizsgálta az egyéb érdekelt végleges ajánlatát és hiánypótlását, amiből megállapította azt, hogy az ajánlat megfelelt az ajánlatkérő előírásainak, ezért az alaptalan kérelmi elemet elutasította.

Az 5. kérelmi elemében azt kifogásolta a kérelmező, hogy az egyéb érdekelt ajánlatában nem igazolta, hogy az általa megajánlott áramszedő túske lengőkábeles betáplálásra is alkalmas. [...] A Döntőbizottság megvizsgálta az egyéb érdekelt végleges ajánlatát és hiánypótlását, amiből megállapította azt, hogy az ajánlat megfelelt az ajánlatkérő előírásainak, ezért az alaptalan kérelmi elemet elutasította.

A 6. kérelmi elemében azt kifogásolta a kérelmező, hogy az egyéb érdekelt ajánlatában mellőzte az ülések kialakításával összefüggő követelményeket. A Döntőbizottság megvizsgálta az egyéb érdekelt végleges ajánlatát és hiánypótlását, amiből megállapította azt, hogy az ajánlat megfelelt az ajánlatkérő előírásainak, ezért az alaptalan kérelmi elemet elutasította.

A 7. kérelmi elemében azt kifogásolta a kérelmező, hogy az egyéb érdekelt ajánlatában nem megállapítható, hogy a megajánlott vagonok mennyiben teljesítik azt az előírt követelményt, hogy a terheléstől és a kerékátmérőtől függetlenül állandó magasságot kell biztosítani. [...] A Döntőbizottság megvizsgálta az egyéb érdekelt végleges ajánlatát és hiánypótlását, amiből megállapította azt, hogy az ajánlat megfelelt az ajánlatkérő előírásainak, ezért az alaptalan kérelmi elemet elutasította.

A 8. kérelmi elemében azt kifogásolta a kérelmező, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakat. A kérelmező sérelmezte, hogy az ajánlatkérő az egyéb érdekelt ajánlatával és hiánypótlásával szemben nem ugyanolyan szintű elvárásokat támasztott, mint a kérelmezővel szemben. Az ajánlatkérő négy esetben is felhívta az egyéb érdekeltet valamely ártáblázatának részösszesítőjében foglalt tételek pontosítására, illetve azokkal kapcsolatos felvilágosítás adására. Ezzel az egyenlő elbánásmód elve sérült, hiszen ajánlatkérő a kérelmező ajánlatának érvénytelenségét egy formai hibára alapozva állapította meg a főösszesítő tekintetében. A Döntőbizottság álláspontja szerint a kérelmező állítása téves. A kérelmező tekintetében a Döntőbizottság azt állapította meg, hogy az ajánlatában benyújtott főösszesítő nem felel meg a felhívásban kiadott 12 tételsort tartalmazó főösszesítőnek, azt úgy nyújtott be, hogy egy elő nem írt 13. külön sort is megjelölt és beárazott. Az egyéb érdekelt tekintetében ilyen hiba nem merült fel. Az ajánlatkérő az egyéb érdekelt ártáblázataival kapcsolatban csak felvilágosításokat kért, tekintettel arra, hogy a részösszesítő tételeinek meghatározása és beárazása az ajánlattevők feladata volt. Mivel az ajánlatkérő a tételeket előre nem határozhatta meg teljes pontossággal, hiszen a felújított járművek műszaki konstrukciója az ajánlattevők által alkalmazott műszaki megoldásoktól függ. Így az egyes tételek ajánlattevők által történt elnevezéseit és azok tartalmát kellett tisztáznia.

4.3.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtti közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti per

A Skinest Rail AS felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Döntőbizottság a D.570/25/2015. számú határozatával szemben, és kérte a határozat felülvizsgálatát, illetve a szerződés érvény-

telenségének a megállapítását. A Bíróság a kereset a 26.K.33.713/2015/13. ügyszámú határozatában elutasította, így továbbra is irányadó maradt a D.570/25/2015. számú közigazgatási határozat.

5. A szerződésmódosítások jogszerűségének a vizsgálata

5.1. Az 1. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata

A közbeszerzési eljárás eredményeképpen kötött szerződés első alkalommal 2015. október 28-án került módosításra. A módosítás nem lényeges szerződéses feltételt módosított, kizárólag cégadatokban történt változás került átvezetésre. A szerződésmódosításra még a 2011. évi CVIII. törvény 132. §-a vonatkozott, aminek maradéktalanul megfelel a módosítás.

5.2. A 2. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata

Második alkalommal 2016. március 4. napján került módosításra a szerződés. A módosítást érintette a Metrowagonmash Nyrt cégadatainak ismételt módosítását. Ezen túlmenően módosításra került a szerződés 3.11. pontja, amely a vontatómotor alapkonstrukciója (a forgórész és az állórész között van-e elektromechanikus kapcsolat) értékelési szempontra tett megajánlást tartalmazta. A Metrowagonmash Nyrt eredetileg a végleges ajánlatában úgy nyilatkozott, hogy van a forgórész és az állórész között elektromechanikus kapcsolat, erre tekintettel az alapszerződésben is ez szerepelt. Ez Ajánlatkérőre nézve ez kedvezőtlenebb megajánlás volt. A szerződésmódosítás alapján módosították az értékelési szempontra tett megajánlást, úgy hogy az Ajánlatkérőre nézve kedvezőbb lett. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a metró szerelvények nem az eredeti, mára korszerűtlennek minősülő hajtással, hanem a jóval korszerűbb aszinkron motoros hajtással kerülnek leszállításra. Emellett módosultak Ajánlatkérő kapcsolattartási adatai is. A fentiekkel összhangban módosításra kerültek a szerződés vonatkozó mellékletei is.

A szerződésmódosítás törzsszövege nem tartalmazza, de a módosításra már a 2015. évi CXLI. törvény 141. § rendelkezéseit kellett alkalmazni, ugyanis a 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: új Kbt.) 197. § (1) bekezdése alapján *e törvény rendelkezéseit a hatálybalépése után megkezdett beszerzésekre, közbeszerzési eljárások alapján megkötött szerződésekre, tervpályázati eljárásokra és az azokkal kapcsolatban kérelmezett, kezdeményezett vagy hivatalból indított jogorvoslati eljárásokra és előzetes vitarendezési eljárásokra kell alkalmazni. A 139. §, a 141. §, a 142. §, a 153. § (1) bekezdés c) pontja és a 175. § rendelkezéseit alkalmazni kell e törvény hatálybalépését megelőzően megkezdett beszerzések vagy közbeszerzési eljárások eredményeként kötött szerződések új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül történő módosításának lehetőségére, valamint a módosítás és teljesítés ellenőrzésére, továbbá a XXI. fejezet rendelkezéseit az ezekkel összefüggő jogorvoslati eljárásokra.*

Az új Kbt. 141. § (6) bekezdése alapján az új Kbt. 141. § (2) és (4) bekezdésben szabályozott eseteken kívül, *a szerződés új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül akkor módosítható, ha a módosítás nem lényeges. A szerződés módosítása lényeges, ha az eredeti szerződéses feltételektől lényegesen eltérő érdemi feltételeket határoz meg. A módosítást mindig lényegesnek kell tekinteni, ha*

a) olyan feltételeket határoz meg, amelyek ha szerepeltek volna a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárásban, az eredetileg részt vett ajánlattevőkön (részvételre jelentkezőkön) kívül más ajánlattevők (részvételre jelentkezők) részvételét vagy a nyertes ajánlat helyett másik ajánlat nyertességét lehetővé tették volna;

b) a módosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatja meg; vagy

c) a módosítás a szerződés tárgyát az eredeti szerződésben foglalt ajánlattevői kötelezettséghez képest jelentős új elemre terjeszti ki.

Habár a módosítás érinti a *vontatómotor alapkonstrukciója (a forgórész és az állórész között van-e elektromechanikus kapcsolat)* értékelési szempontokra tett megajánlást is, de mivel a módosítás értelmében a Metrowagonmash Nyrt kedvezőbb megajánlást tett, mint korábban az ajánlatában, így a módosítás megfelelt a Kbt. idézett szabályainak. A szerződésmódosításról Ajánlatkérő hirdetményt adott fel az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

5.3. A 3. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata

A 3. számú módosítás speciális rendelkezéseket vezetett be a prototípus jármű teljesítési igazolás kiállításának szabályaihoz, illetve részletezte a prototípus járműhöz kapcsolódó elszámolás részletszabályait. Emellett a *meghosszabbított garantált élettartam (min. 20 év)* értékelési szempontra tett megajánlást is 25 évről 30 évre növelték a Felek, amely Ajánlatkérőre nézve kedvezőbb megajánlás. Itt még nem ért véget az értékelési szempontokra tett megajánlások módosítása, hiszen a teljesítési határidő 34 hónapról 33-ra csökkent, ami Ajánlatkérőre nézve szintén kedvezőbb. Erre tekintettel itt is irányadóak a 2. számú szerződésmódosítás jogalapjánál tett megállapítások, a szerződésmódosítás jogszerű. A szerződésmódosításról Ajánlatkérő hirdetményt adott fel az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

5.4. A 4. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata

A 4. módosítás ismételten a kapcsolattartási adatokat, illetve a tartalékalkatrész listát módosította ellenérték változás nélkül, az új Kbt. 141. § (6) bekezdésében foglaltak betartásával. Megállapítható, hogy a szerződésmódosítás jogszerű. A szerződésmódosításról Ajánlatkérő hirdetményt adott fel az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

5.5. A 5. számú szerződésmódosítás jogszerűségének vizsgálata

Az 5. számú módosítás a speciális eszközök listáját és a Metrowagonmash Nyrt cégadatait módosította, valamint a speciális eszközök listáját aktualizálta.

A metrószerelvények műszaki követelményeivel, üzembehelyezésével, valamint nyilvántartásával kapcsolatosan, a vasúti járművek üzembehelyezése engedélyezéséről, időszakos vizsgálatáról és hatósági nyilvántartásáról szóló 31/2010. (XII. 23.) NFM rendelet, valamint az Országos Vasúti Szabályzat II. kötetének kiadásáról szóló 18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet –

annak II. melléklete, az ún. „metrójármű szabályzat” - a releváns vonatkozó jogszabályhelyeknek.

Az OVSZ II. 2 sz. melléklete kifejezetten a Magyarországon üzemeltetésre kerülő metró járművekkel szemben támasztott műszaki, biztonsági követelményrendszert határozza meg.

A 31/2010. (XII.23.) NFM rendelet azonban általánosabb valamennyi típusú vasúti jármű vonatkozásában használatos jogszabályi környezetet határozza meg, beleértve ebbe a vasúti járművek üzemeltetésének, vizsgáztatásának, nyilvántartásának, átalakításának kérdéskörét.

Előzmények:

A BKV Zrt. nyílt közbeszerzésre vonatkozó 2014. november 14. napján kelt felhívásában az alábbiak szerepelnek:

„Vállalkozási szerződés Budapest M3 metróvonalát kiszolgáló metrókocsik korszerűsítéssel egybekötött felújítására a Nemzeti Közlekedési Hatóság által UVH/VF/3308/2/2014. ügyirat számon kiadott elvi előzetes típusengedélyben meghatározottak alapján a BKV Zrt. által megfogalmazott követelményeknek megfelelően, valamint az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások és eszközök szállítása.”

Az MWM Nyrt. 2015. május 27. napján kelt ajánlatának 63. oldala – annak 8.B. A jármű felújítását, korszerűsítését, karbantartását bemutató műszaki adatok elnevezésű részében - a kocsiszkekrény korszerűsítésével kapcsolatban az alábbiakat rögzíti:

„1. A munkálatok megkezdését a kocsiszkekrény összes felületének és szerkezeti egységének a vizsgálata előzi meg a tervdokumentáció követelményeinek történő megfelelésség és a korróziós sérülés tárgyában.

2. A jelentős mértékben korrodált kocsiszkekrény-váz, oldalsó váz, a kocsi külső borításának és a födémnek alkatrész elemeit újakra cserélik.”

A fentiek alapján álláspontunk szerint egyértelműen megállapítható, hogy ajánlatának megtétele idején az MWM Nyrt. nem oly módon vállalta a szerelvények korszerűsítését, hogy a teljes kocsiszkekrény újra cserélését vállalta, kizárólag a kocsiszkekrény jelentős mértékben korrodált alkatrész elemeinek újakra cserélését vállalta.

A megbeszélésen elhangzottak szerint az MWM Nyrt. kizárólag azt követően szembesült a korrózió mértékével amikor az első felújítandó szerelvényeket elszállította és azok állapotfelmérését megkezdte.

A BKV Zrt., valamint a MWM Nyrt. a 2018. április 25. napján kelt 5. sz. szerződésmódosításban is utal ennek a tényére, annak D. pontjában a Felek az alábbiakat rögzítették:

„...a járművek állapotáról a Vállalkozó csak a járművek átvételét, állapotfelmérését követően szerezhetett részletes információkat, ezért a felújítás pontos, részletekben menő terjedelmét is ezt követően állapíthatta meg. Az állapotfelmérést követően a Vállalkozó képessé vált a végleges műszaki dokumentáció összeállítására, amely alapján a Nemzeti Közlekedési Hatóság

UVH/VF/ND/A/1/6/2017. UVH/VF/NS/A/1/0/2017. ügyiratszámom típusengedélyt adott ki. A típusengedélyek, illetve az elvi előzetes típusengedély között jelentős eltérés tapasztalható...

A közbeszerzési eljárás lefolytatását megelőzően fennálló a vasúti járművek vonatkozásában kifejezetten a műszaki követelményrendszert meghatározó jogi környezetről kijelenthető, hogy az 2016. augusztus 2. napját megelőzően, nem határozta meg a *korszerűsítés fogalmát*, a fogalom ezt követően került be a vasúti járművek üzembehelyezése engedélyezéséről, időszakos vizsgálatáról és hatósági nyilvántartásáról szóló 31/2010. (XII. 23.) NFM rendelet 2. § 8.a pontjába.

„8a. jármű korszerűsítés: az a folyamat, amely során a jármű eredeti szerkezeti egységeit új, nagyobb műszaki/üzleti teljesítményű egységekkel helyettesítik”

2016. augusztus 2. napját megelőzően kizárólag a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 3. § (4) bekezdése határozta meg a korszerűsítés fogalmát – a felújítás fogalmához kapcsolódóan - mely szerint:

„...felújítás a korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes részeinek az eredetitől eltérő megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli...”

A korszerűsítés a 31/2010. (XII. 23.) NFM rendeletbe az egyes vasúti közlekedési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 23/2016. (VII. 18.) NFM rendelet által beiktatott fogalma, tehát rendkívül széles értelmezési spektrumot biztosít, figyelemmel arra, hogy nem határozza meg a fogalom immanens részeként azt, hogy nem valamennyi szerkezeti egység cserélhető újra, hanem csak egyesek, a számviteli törvényben foglalt fogalommal ellentétben.

A fentiekben foglalt fogalom kiterjesztésének szükségszerűségét álláspontom szerint mindenképpen össze kell vetni a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontjában foglaltakkal, amely a szerződés módosítás feltételrendszerét határozza meg:

„(4) A (2) bekezdésben szabályozott esetek mellett a szerződés - a (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül - új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat az alábbiak közül bármely esetben:

c) a következő feltételek együttes teljesülése esetén:

ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;

cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;

cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Ha egymást követően több olyan módosításra kerül sor, amelyek a ca) alpont szerinti több, egymással nem összefüggő körülmény miatt merültek fel, ez a korlátozás az egyes módosítások nettó értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják e rendelkezés megkerülését.”

Álláspontunk szerint tehát az 5. sz. szerződésmódosítására jogszabályszerűen került sor, figyelemmel a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontjának valamennyi alpontjában foglaltakra, , fi-

gyelemmel arra, hogy a fentiekben említett NFM rendelet a korszerűsítés fogalmát a közbeszerzési eljárás megindítását megelőzően fennálló jogszabályi környezet megváltoztatásával, oly módon határozta meg, hogy nem korlátozta a kicserélhető elemek számát.

A módosítás a dokumentum alapján az ellenértéket nem érinti. A módosítás megfelel az új Kbt. 141. § (6) bekezdésében foglaltaknak. Megállapítható, hogy a szerződésmódosítás jogszerű. A szerződésmódosításról Ajánlatkérő hirdetményt adott fel az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

5.6. Közbeszerzői szakértői vélemény összegzése

Ajánlatkérő *Budapesti M3 metróvonal járműparkjának korszerűsítéssel egybekötött felújítása és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások és eszközök szállítása* elnevezésű közbeszerzési eljárása és az ezt követő szerződésmódosítások a szakvéleményben foglalt részletes indokolás alapján jogszerűek voltak. Ezt támasztják alá, a közbeszerzési eljárással kapcsolatban lefolytatott jogorvoslati eljárások is. Fontos azonban kiemelni, hogy a közbeszerzési dokumentációban meghatározott értékelési szempontrendszer nem kényszerítette rá az ajánlattevőket arra, hogy adott ár mellett a legjobb műszaki tartalmat ajánlják meg a közbeszerzési eljárásban. Ezt a tényt a közbeszerzési szerződés későbbi szerződésmódosításai is alátámasztják. Ez nem jelent jogszerűtlenséget, hiszen a Kbt. tételes rendelkezéseinek megfelel az értékelési szempontrendszer, inkább az értékelési szempontrendszer célszerűtlenségét támasztja alá.

A teljesítés során felmerülő nem megfelelő műszaki megoldások alkalmazása esetén, amelyek a műszaki leírásban nem, vagy nem kellő részletezettséggel kerültek szabályozásra, minden adott egyedi műszaki probléma vizsgálata szükséges a közbeszerzési eljárásban meghatározott műszaki elvárás megfeleltethetősége szempontjából, melyet követően történhet a jogi kikényszeríthetőség vizsgálata.

6. A szerződés teljesítése során felmerült igények érvényesítésének vizsgálata

I. Előzmények

Tényként rögzíthető, hogy 2015.08.07. napján Vállalkozási Szerződés jött létre a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság (székhely: 1080 Budapest, Akácfa utca 15., cégjegyzékszám: 01-10-043037, rövidített neve: BKV Zrt.), mint megrendelő és az oroszországi illetőségű METROWAGONMASH Nyilvánosan Működő Részvénytársaság (székhely: 141009 Oroszország, Mytishchi, Kolontsov utca 4., cégjegyzékszám: 1025003520310), mint vállalkozó között a „Budapesti M3 metróvonal járműparkjának korszerűsítéssel egybe kötött felújítása és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások és eszközök szállítása” tárgyban. A szerződés alapján a Vállalkozó kötelezettséget vállalt a Budapest M3 metróvonalon közlekedő metrókocsik korszerűsítéssel egybekötött felújítására és ezzel kapcsolatos egyéb szolgáltatások nyújtására.

A szerződés teljesítése során a Vállalkozó jelentős késedelembe esett, valamint a szolgáltatást részben nem a Megrendelő által előírt specifikációnak megfelelő módon végezte el, illetve olyan hibás kocsikat szállított le a Megrendelőnek, amely azt eredményezte, hogy egyes szerelvényeket a magyar hatóság kivonta a forgalomból. Nem vitatható, hogy a Vállalkozó e magatartásával illetve mulasztásaival a szerződés rendelkezéseit ismételtelen és súlyosan megszegte. Vállalkozó ezzel kapcsolatos perben képviselni kívánt álláspontja jelenleg nem ismert, arra csupán a felszólításokra adott válaszeveleiből lehet következtetni az alábbiakban részletezésre kerülő okokból kifolyólag.

A fentiek okán a felek között jogvita alakult ki, amely három részre bontható. Egyfelől a Vállalkozó késedelme miatti szerződésben rögzített kötbérigényét érvényesíti a Megrendelő, melynek kapcsán jelenleg a Fővárosi Törvényszék előtt 37.G.40146/2019 számon van folyamatban polgári peres eljárás, melyben az ilyen jogcímen érvényesített felperesi követelés mindösszesen 18.474.679,13 EUR.

A BKV Zrt. késedelmi kötbér-igénye abból fakad, hogy az orosz fél a szerződés egyes részeit a felek által kikötött teljesítési határidő leteltét követően szállította le a Megrendelő részére. Az orosz fél késedelembe esett az alábbi eszközök szállításával kapcsolatban:

- Emelők alagúti műszaki mentéshez
- Szimulátor
- Tartalék alkatrész készlet
- Speciális eszközök
- Metrószerelvények

A felek a szerződésben kikötötték, hogy késedelmes teljesítés esetén a Vállalkozó késedelmi kötbér fizetésére köteles, melynek összegét is számszerűen meghatározták. Megállapították továbbá azt is, hogy a részhatáridők elmulasztása is kötbérfizetési kötelezettséget keletkeztet.

A BKV Zrt. 2017. június 16. napján, majd 2017. június 30. napján keltezett levelében felszólította a Vállalkozót a késedelmi kötbérigényének, illetve járulékainak megfizetésére. Az MWM jogi képviselője útján 2017. július 26. napján keltezett levelében úgy nyilatkozott, hogy a BKV Zrt. késedelmi kötbérrel kapcsolatos igényét teljes mértékben vitatja. 2018. április 13. napján kelt levelében a Vállalkozó a BKV Zrt. késedelmi kötbér-fizetéssel kapcsolatos igényeit részben (összesen 1.238.516 EUR-t) elismerte. Tekintettel arra, hogy a felek békés úton nem tudják jogvitájukat rendezni, a BKV Zrt. 2018. december 20. napján kelt per előtti utolsó felszólító levelével a késedelmi kötbér, és a járműállási kárátalány mindösszesen 21.648.679,13 EUR összegének megfizetésére hívta fel az MWM-et.

A második vitás kérdés a járműállásból ered. Ez arra vezethető vissza, hogy egyes metrókocsik kapcsán a Vállalkozó nem szerződésszerűen teljesített, utólagos meghibásodások miatt forgalomból való ideiglenes kivonásra került sor. A felek a vállalkozási szerződésben kikötötték, hogy amennyiben a kocsikat a forgalomból kivonásra kerülnek, úgy járműállási kárátalány illeti meg a Megrendelőt, amely egyáltalán nem biztos, hogy a jogsérelmet egészében „orvosolja”. Az ilyen fennálló követelése egy részét is érvényesíti a Megrendelő a fent megjelölt peres eljárásban 3.174.000,- EUR összegben. A per megindítását követően további követelés keletkezett járműállási kárátalány címén a P1 jelzésű szerelvény forgalomból történt kiesése okán, melynek összege 1.518.000,- EUR.

A harmadik kérdéskör a szerződés által előírt reklámfelület kialakítása és elmulasztása kapcsán előállt kártérítési igény. Nem vitatható ugyanis, hogy a Vállalkozó elmulasztotta a reklámfelületek kialakítására vonatkozó szerződéses kötelezettségét teljesíteni, amelyből eredően a Megrendelőnek az utólagos kialakításból és az elmaradt haszonból eredő kárigénye keletkezett. Ennek összegszerűsége jelenleg még nem került pontosan meghatározásra. Irányadó lehet a 2019. április 15. napjára szóló igazgatósági előterjesztés, mely szerint ez 2017. március 1. napjától havonta 3.170.828,- forint kárt jelent.

Jelentős körülmény továbbá, hogy a jótállási jellegű igények fedezésére a Vállalkozó jótállási garanciát biztosított, melynek terhére a Megrendelő jogosult lehívni a jótállási igényeiből eredő követeléseket. E körben szükséges megítélni és jogi szempontból minősíteni a felek által a szerződésben kikötött járműállási kárátalány jellegét, illetve azt, hogy az ilyen címen keletkezett igény a jótállási garancia terhére érvényesíthető-e, vagy annak érvényesítésére más jogi eljárásban van csak lehetőség.

II. A jelenleg folyamatban lévő peres eljárás

Előzetesen rögzíteni kell azt is, hogy a peres eljárás megindult, azonban a keresetlevél kézbesítésének megtörténte a felperes jogi képviselőjének tájékoztatása szerint a mai napig nem állapítható meg, így jelenleg az is bizonytalan, hogy a perindítás joghatásai egyáltalán beálltak-e. Ennek az oka az, hogy a kézbesítés az Orosz Föderáció és Magyarország közötti – meglehetősen nehézkes és rugalmatlan – jogsegély egyezmény alapján történik, ami a kézbesítési folyamatot jelentősen meghosszabbítja.

A kézbesítés ezért az eljárás jelen szakaszában az Igazságügyi Minisztérium által történik nemzetközi jogsegély keretében. Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy az eljárás során a jogi képviselő kötelező, vagyis a keresetlevél átvételét követően az alperes köteles lesz megbízni a jogi képviselővel egy magyar jogi képviselőt (pl. ügyvédi irodát), ami jelentősen gyorsíthatja a per folyamatát. Tény ugyanakkor, hogy jelenleg nincs a BKV Zrt.-nek érdemi ráhatása a kézbesítésre illetve annak esetleges gyorsítására.

A Vállalkozó hozzáállása annak tükrében sem érthető, hogy egyéb, műszaki szakmai ügyek tekintetében kifejezetten rugalmas és konstruktív hozzáállás tapasztalható részükről. A jelen esetben tanúsított passzív magatartás sokkal inkább egyfajta perelhúzó pertaktikát vetít előre, mintsem a tényleges megoldásra való törekvést. Emellett a perben eljáró jogi képviselő informális tájékoztatása alapján tudomással bírnak arról, hogy az alperes az iratokba való betekintésre már meghatalmazott jogi képviselőt, így bár joghatályosan a mai napig az alperes részére nem kézbesítették a keresetlevelet a jogsegély lassúsága miatt, az alperes annak tartalmát minden bizonnyal pontosan ismeri, és feltehető, hogy megkezdte az érdemi védekezése felépítését.

Fontos hangsúlyozni, hogy a per jelenleg még ún. perfelvételi szakaszban van, az alperes ellenkérelmet még nem terjesztett elő, így jelenleg a keresetben érvényesített követeléssel kapcsolatos álláspontja sem ismert. Mivel a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján a perfelvétel lezárását követő keresetváltoztatás jogi lehetőségei nem állnak fenn, így azt szükség esetén a perfelvétel lezárását megelőzően kell elvégezni.

A hatályos Pp. 185. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„a perfelvétel során keresetváltoztatásnak akkor van helye, ha a megváltoztatott kereset ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból ered, mint a korábbi kereset.”* Ennek ismeretében szükséges annak mérlegelése, hogy az újabb igényt a már megindított és folyamatban lévő peres eljárásban (esetleg alperes írásbeli ellenkérelmének ismeretében) kell-e megtenni, vagy ezekben a kérdésekben újabb per megindítása lehet szükséges.

Az utóbb felmerült igények a jelen peres eljárásban is érvényesíthetők és külön eljárásban is. Az ugyanakkor már a jelen stádiumban is jól látható, hogy az alperes hozzáállása okán jelentősen elhúzódó eljárások elé kell nézni. Megállapítható továbbá, hogy az ügyek megítélése rendkívül bonyolult és szerteágazó, várhatóan műszaki szakkérdések tekintetében kell kiterjedt bizonyítást lefolytatnia az eljáró bíróságnak és emellett bonyolult és nem egyértelmű megítélésű jogkérdésekben kell határozni. Ez még együttműködő alperes esetén is egy hosszúságú peres eljárást vetítené előre.

A peres eljárással kapcsolatosan a benyújtott keresetlevél és a Dr. Szalay Tamás Ügyvédi Iroda által készített 2020.06.09. napján kelt „Feljegyzés” áll rendelkezésünkre, amely okiratokat áttanulmányoztuk. A késedelmi kötbér és a keresetben érvényesített járműállási kárátalány alapján megállapítható, hogy a felperes részletes ténybeli és jogi előadásokat tett és valamennyi releváns okiratot és bizonyítékot csatolt.

A perben jelenleg felperesnek sem jogi indoka, sem jogi lehetősége nincs a jelen szakaszban további lépéseket tenni az alperesi írásbeli ellenkérelem beérkezéséig. Fontos továbbá hangsúlyozni, hogy a per kimenetelével kapcsolatban sem lehet a jelen esetben messzemenő

következtetéseket levonni, erre álláspontunk szerint az alperesi érdemi védekezés ismeretében lesz lehetőség.

III. A járműállási kárátalány érvényesíthetősége

A Felek között létrejött vállalkozási szerződés 11. pont (Jótállás) 3. alpontja (37. oldal) az alábbiakat rögzíti:

„11.3. A Vállalkozó a Járművekre a fenti 11.1. pontban meghatározott jótállási időszak időtartamán belül járműállási kárátalányt köteles fizetni a járműállás időtartamára, amennyiben a Jármű jótállási körbe tartozó hibája miatt azt 2 teljes napot meghaladóan ki kell vonni az üzemelésből. A járműállási kárátalány összege 23.000 euro/nap/Szerelvény. A Vállalkozó tudomásul veszi, hogy a járműállási kárátalány az utas-szállítás, mint közszolgáltatás kiesésével kapcsolatos, és másképpen nem számszerűsíthető károkat fedez, ezért a járműállási kárátalányon felül a Megrendelő változatlanul jogosult a jótállás alapján számára rendelkezésre álló jogok érvényesítésére, ide értve a Járművek értékében esett tényleges kárai megtérítését és a javítási költségeket.

A Felek megállapodnak, hogy amennyiben a jótállási időszak alatt olyan meghibásodás következik be a Szerelvények tekintetében, amely ok alkalmas lehet a jelen pontban foglalt kárátalány, illetve a 10.5.2 – 10.5.6 pontok szerinti hibás teljesítési kötbérek valamelyikének egyidejű alkalmazására, ebben az esetben a Megrendelő kizárólag a számára legkedvezőbbet (a Vállalkozó részére legterheesebb szankciót) alkalmazza.”

A járműállási kárátalány tehát egy felek által kikötött, hibás teljesítésre vonatkozó átalánydíj, melyet a Vállalkozó abban az esetben köteles megfizetni, ha **a jótállási időtartam alatt a Jármű két teljes napot meghaladóan nem vehetett részt a forgalomban jótállási körbe tartozó hiba okán. Fontos továbbá hangsúlyozni, hogy a járműállási kárátalány pontos jogi minősítését illetően bizonytalanság áll fenn, amelynek megítélése az igényérvényesítés módját és esetleges sikerességét is alapjaiban befolyásolja.**

A vállalkozási szerződés 9.7. pontja az alábbiakat mondja ki:

„A Vállalkozó köteles jótállási biztosítékot nyújtani a jelen Szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos igények – ideértve a jótállási és szavatossági igényeket is – fedezetéül.”

„A jótállási biztosítéknak (...) a 120 hónapos jótállási időszak leteltét követően (...) felvett Jótállást lezáró jegyzőkönyv dátumától számított 30 napig kell érvényben lennie.”

„A jótállási biztosíték összege a Vállalkozói Díj 5%-nak megfelelő összeg, Mennyiségi Eltérsre és Opcióra vonatkozó BMR kiadása esetén az abban megjelölt mennyiségre vonatkozóan a Szerződés alapján képzett ÁFA nélküli ellenérték 5%-a.”

A szerződés 9.8. pontja alapján a Vállalkozó biztosítékkadási kötelezettségét legalább egy éves lejáratú bankgarancia nyújtásával is teljesítheti, melyet a lejárat előtt 30 nappal a 9.7. pontban meghatározott időpontig meg kell újítani, vagy új bankgaranciát kell nyújtani.

A 9.9. pont alapján **a Megrendelő a Vállalkozóval szemben fennálló jótállási, illetve szavatossági igényét a jótállási biztosíték terhére érvényesítheti.** A jótállási biztosíték mértékét meghaladó, fennmaradó kötbérigény pedig egyéb úton érvényesíthető. Alapvető kérdés tehát, hogy a járműállási kárátalány jótállási illetve szavatossági igénynek minősül-e vagy sem.

A vállalkozási szerződés 9.10. pontja szerint:

*„A Felek rögzítik, hogy a Járművek garantált élettartama a Vállalkozó végleges ajánlata alapján 25 év. A Vállalkozó kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben a garantált élettartam végének elérése előtt a Járműveket az előírt karbantartási rend betartása mellett a Megrendelő **műszaki ok miatt a forgalomból véglegesen kivonni kényszerül, akkor a Vállalkozó a hibával érintett járműre vetített Vállalkozói Díj ellenértéke 20%-ának megfelelő összeg megtérítésére köteles.**”*

Hangsúlyozni kell, hogy a Vállalkozó által az eljáró ügyvéd felszólítására adott válaszból az derül ki, hogy Vállalkozó ténylegesen nem jótállási, hanem kártérítési jogcímként tekint a járműállási kárátalányra. Ezért amennyiben a jótállási biztosíték terhére kerül érvényesítésre a járműállási kárátalány, úgy valószínűsíthető a lehívás Vállalkozó által történő megtámadása, mely esetben Dr. Szalay Tamás Ügyvédi Iroda által is megjelölt forgatókönyv várható, és a visszafizetés veszélye fennáll.

Fontos, hogy e tekintetben kizárólag a járműállási kárátalány jogi minősítése lényeges, másodlagos kérdés az, hogy az egyébként jogi szempontból helytállónak tekinthető-e.

Az Igazgatóság 5. sz. napirendje rögzíti, hogy a jótállási bankgarancia lehívása is kétféle módon történhet:

- az érintett szerelvényekre (összesen 6 darab szerelvény) vonatkozó bankgarancia lehívása (szerelvényenként 282.967.- euro), vagy
- az összes szerelvényre vonatkozó, teljes jótállási biztosíték lehívása.

Amennyiben csupán az érintett szerelvényekre vonatkozóan hívják le a bankgaranciát, úgy annak fedezete nem elég a járműállási kárátalány-igényük kielégítésére. A vállalkozási szerződés alapján az MWM köteles 30 napon belül feltölteni a bankgaranciát, ennek elmulasztását a szerződő felek rendkívüli felmondási oknak minősítették. A BKV szerint azonban fennáll annak is a lehetősége, hogy az MWM a bankgaranciát egyáltalán nem tölti fel.

A „járműállási kárátalányból” fakadó igények vonatkozásában polgárjogi szempontból az alábbi megoldási lehetőségek jönnek szóba:

A) A BKV Zrt. a járműállási kárátalányból eredő igényét a jótállási bankgarancia útján érvényesíti, tekintettel arra, hogy az hibás teljesítési kötbérnek minősül tartalmilag, ezen igény pedig a felek szerződéses rendelkezése alapján a bankgaranciából kielégíthető.

A Felek a szerződésben a járműállási kárátalány kifejezést használják, azonban a szerződéskötéskor fennállt feltehető szándékuk álláspontunk szerint arra irányult, hogy a Vállalkozó saját hibájából fakadó nem szerződészerű teljesítése esetére meghatározott pénzeszreg fizetésére

legyen köteles a Megrendelő a Vállalkozási szerződésben meghatározott bankgaranciából ezen igényét közvetlenül érvényesíteni tudja. A Szerződés fenti céltételezéses értelmezés szerint a Felek valójában kötbért kötöttek ki.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:186.§ (1) bekezdése értelmében „a kötelezett pénz fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, megszegi a szerződést.”

Az MWM a szerződés szerű teljesítésként azt vállalta, hogy az általa leszállított szerelvények nem szenvednek semmiféle hibában (tehát „tökéletesek”), és azok így alkalmasak arra, hogy teljes mértékben a BKV rendelkezésére álljanak, és az elvártaknak megfelelően üzemeljenek.

Az MWM tehát hibásan teljesített, amikor a BKV számára – a fentebb már ismertetett hibákkal rendelkező – metrókocsikat szállított le.

A Felek az általuk kárátalánynak minősített 11.3. pontban rendelkeztek ezen feltételek bekövetkezése esetére a jogkövetkezményekről.

Az MWM pénzfizetésre kötelezte magát nem szerződés szerű teljesítése esetére. A kötbérikötés második feltétele a Ptk. 186.§ (2) bekezdés alapján, hogy annak **írásban kell megtörténnie**. A Felek erről a **vállalkozási szerződésben írásban rendelkeztek**.

A fenti polgárjogi szempontból elfogadható értelmezés alapján álláspontunk szerint **a kötbér kikötésének feltételei fennállnak, ugyanis az MWM egy általa a szerződésben kifejezetten vállalt kötelezettség megszegése esetén arra kötelezi magát, hogy meghatározott pénzeszeget fizet a BKV részére.**

További fontos szempont a kötbér mellett, hogy a Ptk. 6:86.§ (1) bekezdése alapján **„az egyes szerződési feltételeket és nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni.”**

A közbeszerzési eljárás - és így a szerződési főkötelezettség is - arra irányult, hogy a BKV az eljárás során megtalálja azt az ajánlattevőt, aki képes az M3-as metróvonal üzemeltetésére megfelelő állomány leszállítására, és képes a legforgalmasabb vonalon utazni kívánók folyamatos, megfelelő szintű elszállítására.

A kötbér egyik fontos lényegi eleme, hogy az nem kártérítésnek minősül, azaz **nem szükséges hozzá a kár bekövetkezése**.

A kötbér arra az esetre jár, amennyiben a fél nem, vagy nem a szerződésnek megfelelően teljesíti az általa vállalt kötelezettséget.

A BKV Zrt. szándéka a közbeszerzési eljárás során az volt, hogy olyan szerelvényekhez jusson, amelyek garantálják, hogy az M3-as vonalon utazók megfelelő körülmények között, késés nélkül és biztonságosan eljuthassanak a kívánt helyre.

Végezetül az említett Ügyvédi Irodák által hivatkozott korábbi ügyből kiindulva, a BKV részéről nem lett volna célszerű egy olyan jogintézmény kikötése, amelynek az érvényesíthetősége körül kérdések merülnek fel.

Álláspontunk szerint nem szükséges, hogy a felek az érintett kikötést kifejezetten kötbér névvel lássák el, hanem elegendő csupán, ha kötbér feltételei fennállnak és így ennek megfelelően az **adott szerződési kikötést – az elnevezés ellenére is – kötbérként kell kezelni.**

B) A BKV Zrt. a járműállási kárátalányból eredő igényét jótállási bankgarancia útján ki-elégíti, tekintettel arra, hogy a járműállási kárátalány a felek rendelkezése alapján jótállási igénynek minősül.

Második lehetőségként elfogadhatónak tartjuk azt az álláspontot is, hogy a **járműállási kárátalányt a Felek a Ptk. diszpozitív rendelkezéseitől eltérve jótállási igénynek minősítették.** A Ptk. 6:58.§-a szerint „*a szerződés a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozata...*”. A szerződés megkötését több forduló előzte meg, majd a nyertes ajánlattevő kiválasztása után is volt idejük a feleknek a szerződés részleteinek a megtárgyalására, a szerződéskötési eljárás alkalmas volt arra, hogy a felek egyetértésre jussanak a szerződés minden pontjának tekintetében.

Ennek eredményeként helyezték el a vitás 11.3. szerződési pontot jótállás címszó alatt, amellyel mindketten egyértelműen azt kívánták kifejezni, hogy a **kárátalány jótállási igényként történő érvényesítésére is van lehetőségük.**

A magyar polgári jogban szerződések jogát nagymértékben áthatja a felek szerződési akaratának autonómiája, amely alól jelen esetben csak az alábbi kivételek lehetségesek;

[1] az eltérést nem engedő (kógens) szabályok⁶,

[2] valamint a jogszabály által meghatározott tartalom.⁷

Ennek tükrében a szerződési jog eredendő diszpozitív jellege lehetővé teszi a felek számára, hogy a Ptk. szövegétől eltérjenek, bizonyos eseteket másképpen szabályozzanak.

A Ptk.-nak a jótállással kapcsolatos rendelkezései alapján (6:171-174. §) megállapítható, hogy **a törvény nem tartalmaz olyan kitétel, hogy a jótállásra vonatkozó szabályok kógenssek, azokat a felek másképpen nem szabályozhatják, azaz a meghatározott rendelkezésektől nem térhetnek el.**

A jogalkotó itt tehát biztosítani kívánta a felek számára a szerződési akarat szabadságát teljes mértékben, azt hogy az egymás közötti jogviszonyukban maguk határozhassák meg, miként kívánják a jótállás jogintézményét szabályozni.

A szerződéses jótállás alapján az **MWM maga vállalta a jótállást arra az esetre,** amennyiben a szerelvények nem szerződés szerűen működnek.

⁶ „A felek szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát. A szerződéseknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályaitól egyező akaratú eltérhetnek, ha e törvény az eltérést nem tiltja.” (Ptk. 6:59.§ (2))

⁷ „Ha jogszabály a szerződés valamely tartalmi elemét kötelezően meghatározza, a szerződés a jogszabály által előírt tartalommal jön létre.” (Ptk. 6:60.§ (1))

A Felek a törvény által engedett autonómiából kiindulva ezt kárátalánynak nevezték el, ám célját tekintve teljes mértékben megfeleltethető a jótállásnak, s emellett az első pontban írtaknak megfelelően összhangban áll a szerződés egészével.

C) A BKV Zrt. a járműállási kárátalányból eredő igényét nem érvényesíti a jótállási bankgaranciából, figyelemmel arra, hogy az kockázatosnak minősül.

BKV Zrt. igazgatósága 2020. április 20.-ai ülésén ismételten döntött arról, hogy járműállási kárátalány érvényesítésére a bankgarancia formájában nyújtott jótállási biztosíték lehívható-e.

A megvitatandó kérdés jogi aspektusairól Dr. Szalay Tamás Ügyvédi Irodája készített 2019. január 24. napján feljegyzést dr. Környei Éva jogi és humánpolitikai igazgató részére.

A feljegyzésben a készítő ügyvéd az alábbiakat rögzítette:

„A jótállási biztosíték (a teljesítési biztosítékkal ellentétben) jelenleg még rendelkezésre áll, így meg kell vizsgálni annak érvényesíthetőségét. Amennyiben a lehívás jogalap nélkülinek minősül, úgy azt kamatostul és a jogalap nélküli lehívással okozott kárral együtt kell megtéríteni a Vállalkozónak.”

A fentiekre tekintettel azt kell vizsgálni, hogy a járműállási kárátalány jótállási igénynek tekinthető-e, és így a jótállási biztosítékból kockázatok nélkül lehívható.

Összegzésként a feljegyzést készítő ügyvéd leszögezi, hogy a jótállási biztosítékból lehívható a járműállási kárátalány, viszont álláspontja szerint kétséges, hogy a bíróság a járműállási kárátalányt, mint kártérítési igényt is a Ptk.-ban nevesített jótállási igények közé sorolja.

A fenti kérdés megválaszolására a Perenyei Ügyvédi Iroda is feljegyzést készített 2019. március 7. napján. Ebben a feljegyzésében rögzítésre került, hogy a BKV Zrt. az M4 metró kapcsán került már hasonló ténybeli és jogi alapon jogvitába a BAMCO Kkt.-val, ahol **a bíróság három fokon is megállapította, hogy a BKV Zrt. jogellenesen hívta le a bankgaranciát.**

A BKV Zrt. a jótállási biztosítékból azonban kártérítési jellegű igényt hívott le.

A Perenyei Ügyvédi Iroda által készített feljegyzésben rögzítésre került, hogy *„a bírósági joggyakorlat a jótállási garancia terhére (ideértve természetesen a jótállási biztosíték elnevezést is) **csak és kizárólag a hibák kijavításához kapcsolódó kellékszavatossági igények érvényesítését tartja jogszerűnek.** Álláspontunk szerint tehát a bíróság gyakorlata az, hogy a szűkebb jogértelmezés mellett teszi le a voksot, és akképpen foglalt állást, hogy a járműállásból eredő kárátalány jogcímén a jogosultat megillető igény nem teremti meg a jótállási biztosítékból történő lehívás jogalapját.”*

A fenti ügyben a bíróság tehát mind első-, mind másodfokon, illetve felülvizsgálati eljárásban is akként határozott, hogy a járműállási kárátalány (tekintettel arra, hogy az kártérítésnek minősül és a járművek állásából fakadó, nem számszerűsíthető igények fedezésére szolgál) nem minősíthető jótállási igénynek, és itt a felek szerződési szabadsága/Ptk. alapvető diszpozitivitása sem érvényesül.

Jótállási igénynek elsősorban a hibás alkatrész kicserélése, kijavítása, illetve amennyiben ezt a jótállásra kötelezett nem végzi el, úgy a költségére történő kijavítás/kicserelés minősül. A

bíróság leszögezi, hogy – bár a kártérítés a hibás teljesítés egyik következménye – **a Ptk. rendelkezései alapján nem minősül jótállási igénynek**, így a Vállalkozó által rendelkezésre bocsátott jótállási biztosítékból sem hívható le. Az elsőfokú bíróság ítéletéből idézve:

*„Jótállást a szerződés hibátlan teljesítéséért lehet vállalni (Ptk. 248. § (1) bekezdés), és mivel **a szerződés ezen létszakában a hibák kijavítása a vállalkozó legfontosabb kötelezettsége, a jótállási garancia is a hibák kijavításának elmulasztásából eredő igények biztosítására szolgál.** Az alperes viszont nem a hibák kijavításához kapcsolódó kellékszavatossági igényeket érvényesített, ezért a szerződést megszegve hívta le a bankgaranciát. Ezért megállapítható az alperes jogellenes magatartása, (...)”*

A járműállási kárátalány érvényesíthetőségével kapcsolatban az a helyzet alakult ki tehát, hogy az igény jótállási bankgaranciából való kielégítése bizonytalan figyelemmel arra, hogy a **fenti ítélet alapján kártérítés-jellegű jótállási igény nincs.**

Az összes szerelvényre vonatkozó bankgarancia lehívása – ahogyan Dr. Szalay Tamás Ügyvédi Iroda által készített feljegyzésben is kifejtésre került – kockázatosnak minősül.

Figyelembe kell venni továbbá azt is, hogy a Vállalkozóval fennálló kapcsolattartás jogi kérdésekben meglehetősen nehézkes és nem konstruktív.

A fentiekre tekintettel a BKV Zrt. igazgatóságának álláspontunk szerint **újából meg kell vizsgálnia a járműállási kárátalány érvényesítésének lehetőségeit.** További következtetéseket levonni a BKV Zrt. és a BAMCO Kkt. között folyamatban volt, az M4 metróval kapcsolatos jogvita eldöntésére indult perben keletkezett iratok alapos tanulmányozása után lehetséges. Mind ezek mellett itt is megjegyzendő, hogy amennyiben a BKV Zrt. nem vonja le a mindösszesen 4.692.000 EUR összegben fennálló járműállási kárátalányból fakadó igényét, úgy azt is kockáztatja, hogy ezen összeg bármikor is megtérüljön számára, figyelemmel az MWM perelhúzó és obstruktív magatartására illetve arra is, hogy az esetleges végrehajtási eljárás sikeressége is kérdéses lehet. Mérlegelni kell tehát, hogy a BKV Zrt. a jótállási bankgarancia terhére a kárait enyhíti (legrosszabb esetben azt kamatostul az MWM részére visszafizeti), vagy kockáztatja, hogy igénye egyáltalán nem térül meg a peres, illetve végrehajtási eljárás során.

IV. Reklámfelületek pótlása

Tényként rögzíthető, hogy a felek között létrejött szerződés rendelkezései értelmében a Vállalkozó köteleltséget vállalt a felújított metrókocsikon reklámfelületek elhelyezésére. Objektíve valós tény az is, hogy ennek a kötelezettségének a Vállalkozó nem tett eleget, vagyis a felek közötti szerződést megszegte.

*„Ptk. 6:142. § [Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért] **Aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.**”*

A fentiek alapján a BKV Zrt. teljes, szerződésszegéssel okozati összefüggésben keletkezett kárának érvényesítésére jogosult, polgári peres úton. Nem vitatható e körben a Dr. Szalay Tamás Ügyvédi Iroda által készített Feljegyzésben rögzített álláspont, mely szerint a szerződésen

kívüli károk megtérítésére vonatkozó szabályok mögöttes alkalmazása okán (Ptk. 6:144. §) a teljes kár érvényesíthető, de e körben figyelemmel kell lenni a kárenyhítésre. Általánosan érvényesülő szabály, hogy a károsultat kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség terheli. Az e kötelezettségek felróható megszegése miatt keletkezett kárt a károkozó nem köteles megtéríteni.

Vagyis a BKV Zrt. a szerződésszegés folytán jogosult saját hatáskörben, de az MWM költségére elvégezni a reklámfelületek utólagos kialakítását, és a reklámbevételek elmaradása miatt elmaradt hasznot addig az időpontig érvényesítheti, amíg egyértelművé vált számára, hogy a Vállalkozó nem fogja utóbb korrigálni a szerződésszegését.

Ezen az időponton túl feltehetően megállapíthatóvá válik a károsulti közrehatás, ami a további elmaradt haszon érvényesítését kizárja. A Vállalkozó a Megrendelő többszöri írásbeli felszólítása ellenére nem teljesítette a reklámfelületek kialakítására vonatkozó szerződési kötelezettségét. A Feljegyzés megítélésünk szerint helyesen hivatkozik arra, hogy *„minthogy a Vállalkozó nemteljesítése (mulasztása) egyértelműen megállapíthatóvá vált, e ténynél fogva elvárható a Megrendelőtől, hogy a további – a fentiek szerint folyamatosan bekövetkező – károk keletkezését minden, az adott helyzetben általánosan elvárható intézkedéssel megelőzze, elhárítsa, a már bekövetkezett kárt enyhítse.”*

Egyetértünk abban is a Dr. Szalay Tamás Ügyvédi Irodájával, hogy a jelen esetben ez az időpont nagy valószínűséggel már eltelt a felek előzetes levelezésére figyelemmel, így indokoltnak mutatkozik a szerelvények saját hatáskörben történő módosítása. Ennek elvégzését követően a ráfordított összeg az elmaradt haszonnal együtt követelhető egy esetleges polgári peres eljárásban.

Jelen esetben tehát annak a vizsgálata szükséges, hogy mi volt az a végső időpont, amikor már mindenképpen egyértelművé kellett válnia a BKV Zrt. részére, hogy az MWM nem fogja teljesíteni a szerződéses kötelezettségét, és az addig elmaradt hasznot érvényesítheti. Ennek megítélése alapvetően a felek közötti teljes kommunikáció ismeretében lehetséges.

Fontos, hogy az elmaradt hasznon összecszerűségének bizonyítása a felperest terheli és ez minden esetben nehéz, ágazatspecifikus kérdés, ami konkrét ajánlatok vagy korábbi szerződések hiányában meglehetősen körülményes bizonyítandó tény. Ennek érdekében a társaság által kötött hasonló reklámszerződések átfogó vizsgálata javasolt. Kiemelendő, hogy a 2020.08.12. napján tartott személyes egyeztetés során a BKV Zrt. jogi osztályától azt a tájékoztatást kaptuk, hogy ez az ügy jogi eljárás megindítása céljából átadásra került a Dr. Szalay Tamás Ügyvédi Irodának. További érdemi megállapítások az eljárás tényleges megindítását és az alperes érdemi védekezésének átvételét követően tehetőek meg.

V. A keresetlevél benyújtása után felmerült igények érvényesítése

A BKV Zrt. oldalán a keresetlevél benyújtását követően az alábbi igények váltak esedékkessé:

- Az alváz korrózió miatti forgalomból kivonásból eredő járműállási kárátalány: Ahogyan a járműállási kárátalányról szóló részben is említésre került, a keresetben eredetileg érvényesített kárátalányhoz képest további 1.518.000 EUR igénye

keletkezett a BKV Zrt.-nek, tekintettel arra, hogy P1 jelű szerelvényt az oldalfalat tartó „U”-profilok rozsdásodása miatt a forgalomból ki kellett vonni. Ezen igényt az MWM kifejezetten vitatta, még hozzá arra hivatkozva, hogy a P1 szerelvény pótlására további 11 tartalékban lévő szerelvény áll a Megrendelő részére.

- A reklámfelületek kialakításának elmulasztása miatt bekövetkezett kárigény, amely részletesen kifejtésre került jelen vélemény IV. pontjában.

A BKV Zrt. rendelkezési jogából fakad, hogy a fenti igényeinek érvényesítésére újabb polgári peres eljárást kezdeményez, vagy a keresetváltogatással él a BKV Zrt. és az MWM között folyamatban lévő polgári peres eljárásban.

A hatályos Pp. 7. § 12. pontja alapján:

„12. keresetváltogatás: ha a fél a keresetével - ideértve a viszontkeresetet és beszámítást is - összefüggésben előadott korábbi

a) tényállításhoz képest eltérő vagy további tényre hivatkozik,

b) jogállításhoz, illetve jogi érveléséhez képest eltérő vagy további érvényesíteni kívánt jogot állít, illetve jogi érvelésre hivatkozik, vagy

c) kérelméhez képest a kérelem, illetve annak valamely része összecszerűségét vagy tartalmát megváltoztatja, vagy további kérelmet terjeszt elő.”

A Pp. 185. § (1) bekezdése pedig az alábbiakat rögzíti:

185. § [Kereset- és ellenkérelem-váltogatás a perfelvétel során]

(1) „A perfelvétel során keresetváltogatásnak akkor van helye, ha a megváltoztatott kereset ugyanabból vagy - ténybeli és jogi alapon - összefüggő jogviszonyból ered, mint a korábbi kereset.”

Jogi álláspontunk szerint a reklámbevétel elmaradásából eredő kár, illetve a P1 szerelvény korróziója okán felmerülő járműállási kárátalány érvényesítése a Pp. értelmező rendelkezései alapján keresetváltogatásnak minősül, amely abban az esetben lehetséges, **ha a megváltoztatott kereset (tehát mindkét előbb felsorolt igény) ugyanabból, vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból ered, mint a már előterjesztett kereseti kérelmek. Az előzőekre tekintettel véleményünk szerint a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig az igények érvényesíthetőek a folyamatban lévő polgári peres eljárásban is.**